

A. PAULASKAS MANO, KAD REIKIA REIKALAUTI IŠ RUSIJOS OKUPACIJOS ŽALOS ATLYGINIMO

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas mano, kad privalu reikalausti iš Rusijos okupacijos žalos atlyginimo. "Yra galiojantys įstatymai, yra mūsų tautos valia, išreikšta referendume, ir mes turime vykdyti, mes turime įgyvendinti tuos sprendimus", - interviu "Žinių radijui" sakė A.Paulauskas.

Jis pabrėžė, jog beveik visuose susitikimuose su Rusijos pareigūnais ar atstovais kelia klausimą dėl okupacijos žalos atlyginimo.

"Mano susitikimuose ir mano susitikimų darbotvarkėje tas klausimas dažniausiai yra", - teigė Seimo vadovas.

Kartu jis pridūrė, kad tuo tarpu šalies politologai turi "laisvą valią" diskutuoti šiuo klausimu.

Prieš kelias savaites kelių politologų pareikšta pozicija - kuriam laikui Rusijai nepriminti sovietų okupacijos fakto - sulaukė Europos Parlamento nario Vytauto Landsbergio ir sukėlė Tėvynės sąjungos-konservatorių, taip pat politkalinių ir tremtinių organizacijų pasipiktinimą.

"Pasirodė mūsų politologų pastebėjimai, kad Rusija siekia izoliuoti Baltijos šalis nuo

likusios Vidurio Europos, yra pagrįsti, įžvalgūs. To negaliu pasakyti apie kažkokį siūlomą "pragmatizmą", maždaug nutilti apie okupaciją ir leisti imperijai netramdomai kraiptyti istoriją", - išplatintame pareiškinge cituojamas V. Landsbergis.

Rusija iki šiol atsisako pasmerkti Baltijos šalių sovietinės okupacijos faktą, o Vladimir Putin tapus Rusijos prezidentu, pradėta teigti, esą Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacija ir aneksija buvo savanoriškas prisijungimas prie Sovietų Sąjungos.

Lietuvoje formaliai tebegalioja, nors ir nėra įgyvendinamas įstatymas, ipareigojantis šalies Vyriausybę derėtis su Rusija dėl pusę amžiaus trukusios sovietinės okupacijos žalos, kurią Lietuva įvertino 80-čia milijardų litų, atlyginimo.

Vėl atgijus diskusijai, ar verta reikalausti iš Rusijos atlyginti sovietinės okupacijos žalą, istorikas ir politologas Česlovas Laurinavičius surengė viešą paskaitą "Kodėl nereikėtų reikalausti okupacijos žalos atlyginimo", kuria tikisi įtraukti į problemos svarstymą platesnius visuomenės sluoksnius.

RUSIJA NEKETINA ATLYGINTI LIETUVAI OKUPACIJOS ŽALOS

Vilnius, kovo 23 d. "Tvirtai galiu pasakyti, kad Rusija nesiruošia atlyginti Lietuvai okupacijos žalos, todėl geriau šitą temą baigti, jeigu mes norime, kad mūsų santykiai eitų į priekį", - ketvirtadienį po susitikimo su prezidentu Valdu Adamkumi žurnalistams pareiškė Rusijos prezidento specialusis atstovas santykių su Europos Sąjunga klausimams Sergej Jastržembski. Anot jo, Rusijai nekykla klausimų, ar reikia vystyti santykius su Lietuva, nes jie esą labai vertinami. "Tačiau šios temos, susijusios su įvairiais istorijos vertinimais, su kokių nors pretenzijų iškėlimu, turėtų būti paliktos istorinėje praeityje, - sakė S. Jastržembski. – Kuo greičiau atrištume šiuos mazgelius, o, jeigu negalime atrišti, juos užkonservuotume ir paliktume, kol po mūsų ateis kitos, daug išmintingesnės kartos, turinčios mažiau ideologinės įtampos, jos išspręš šias problemas".

Pasak jo, daugelio ES šalių pavyzdys rodo, kaip reikia spręsti tokias problemas, žalos atlyginimą "šiuolaikiniu požiūriu".

"Prisiminkite apie tai, kokie per amžius buvo santykiai Vokietijos su Prancūzija: katė su šuniu sugyvena geriau nei šios šalys gyveno. Kiek daug jos turėjo pretenzijų, teritorinių problemų. O tos šalys tapo ES integracijos procesų pagrindų kūrėjais", - kalbėjo Rusijos prezidento specialusis atstovas.

Delfi

DIKTATORIAUS LAIDOTUVĖSE NEDALYVAVO JO ŠEIMA

Serbijos teismas paprašė policijos vėl išduoti Slobodan Milošević našlės arešto įsakymą, kuris buvo atšauktas, kad ji galėtų dalyvauti įvykusiose vyro laidotuvėse. Mira Markovič, kuri pastaruosius trejus metus gyvena Rusijoje, savo vyro laidotuvėse, nei teismo posėdyje nepasirodė.

Socialistų partija išsiuntė 15 tūkst. eurų užstatą - kaip

Belgijos karalius Albertas II vizitavo Lietuvos Respublikos Seimo pirmininką Artūrą Paulauską kovo 20 d., Seimo rūmuose, Vilniuje.

www.lrs.lt

IRAKE DAROMA PAŽANGA

Prezidentas George W. Bush kovo 20 d., žadėjo, kad Jungtinės Valstijos nepaliks irakiečių. Jis keliomis pasakytomis kalbomis bandė įtikinti skeptiškai nusiteikusią JAV visuomenę, kad turi pergalės Irake strategiją. Prezidentas sklaidė nuogąstavimus, kad nesibaigiantis tarpkonfesinis smurtas šioje šalyje virsta pilietiniu karu.

Sakydamas kalbą Cleveland, G.W.Bush tiesiai pareiškė, kad Irako karas vis dar yra sunki kova. "Susidurdamas su nuolatiniiais pranešimais apie nužudymus ir atsakomuosius išpuolius, suprantu, kaip kai kurių amerikiečių pasitikėjimas galėjo susvyruoti, - sakė jis. - Jie nori žinoti, ką matau aš, bet nemato jie".

JAV prezidentas tvirtino, kad Irake daroma pažanga, ir pavyzdžiu nurodė Irako šiau-

rėje esantį Tel Afar miestą. JAV ir Irako pajėgos išvadavo jį iš "al Qaeda" bei sukilėlių gnaužtų, ir dabar jis yra "laisvas miestas, suteikiantis pagrindą tikėtis laisvo Irako".

Amerikiečių ir irakiečių pajėgos nurodo, kad Tel Afar buvo tapęs nelegalaus ginklų ir užsienio kovotojų tranzito iš Sirijos į centrinį Iraką punktu. Vašingtonas ir jo sąjungininkai kol kas negali švęsti Irako karo sėkmės ir yra priversti gintis.

Amerikiečių pritarimas G. W. Bush šiuo metu yra mažiausias per visą jo prezidentavimo laiką - JAV visuomenė vis niūriau vertina karą Irake, kur jau žuvo daugiau kaip 2,3 tūkst. JAV kareivių. Neseniai atlikta žurnalo *Newsweek* apklausa parodė, kad 65 proc. amerikiečių yra nepatenkinti tuo, kaip G.W.Bush vadovauja Irako karui.

LRT

VAKARAI TAIKYS SANKCIJAS BALTARUSIJAI

Jungtinės Valstijos, norėdamos pademonstruoti savo nepritarimą Baltarusijos vyriausybės susidorojimui su protestuotojais, ketina įvesti finansines sankcijas ir kelionių apribojimus Baltarusijos pareigūnams, kovo 24 d. pranešė Baltųjų rūmų atstovas spaudai Scott McClellan. "Griežtai smerkiame Baltarusijos saugumo tarnybų veiksmus", - sakė jis. Scott McClellan gyrė Europos viršūnių tarybos pareiškimą, kuriame griežtai kritikuojami visi, kurie nusižengė tarptautiniams rinkimų standartams Baltarusijoje, taip pat ir Baltarusijos prezidentas Aleksandr Lukašenka. "Keti-name imtis analogiškų priemonių, susijusių su kelionių apribojimais ir finansinėmis sankcijomis".

Europos Vadovų Taryba pasmerkė šio ryto Baltarusijos valdžios veiksmus prieš taikius demonstrantus, kurie teisėtai (Nukelta į 2 psl.)

Laidotuves organizavo Socialistų partija, bet viskam iš užkulisių dirigavo M.Markovič, kuri skambindavo iš Maskvos ir nurodydavo net tai, kurioms televizijoms turi būti leista filmuoti jo palaidojimo vietą šeimos paldoje.

Delfi

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Iš darbo Krekenavos agrofirmoje atleista viešai apie vokeliuose nelegaliai mokamus atlyginimus prabilusi darbuotoja Dalia Budrevičienė. Kaip pranešė Krekenavos agrofirma, "perėmusi valdymą nauja bendrovės vadovybė nusprendė už šiurkštų darbo pareigų pažeidimą atleisti D. Budrevičienę iš darbo bei neatmeta galimybės kreiptis į teismą dėl padarytos turtinės ir neturtinės žalos". Tuo tarpu pažeidimus dėl galimos apgaulingos apskaitos Krekenavos agrofirmoje tirianti Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba atliko kratas įmonėje.

Pareigūnai teigia, kad finansinės ekspertizės rezultatai gali paaiškėti po kelių mėnesių. Ikitėisminis tyrimas dėl galimos apgaulingos apskaitos agrofirmoje pradėtas po to, kai vasario pabaigoje susitikime su Darbo partijos vadu, Krekenavos agrofirmos akcininku Viktoru Uspaskichu įmonės darbininkė D. Budrevičienė viešai prabilo apie vokeliuose mokamus atlyginimus. Jei faktai pasitvirtins, pasak prokuratūros, baudžiamoji byla bus perduota teismui.

Premjero Algirdo Brazausko pasiūlymas privatizuoti Turniškėse pastatytus namus taptų tikra dovana politikos ir verslo veikėjams. Asmenys įtartinomis aplinkybėmis įsigiję prabangius namus dovanų gautų aukso vertės sklypus, kai iki šiol sklypo namo statybai Turniškėse negalėjo įsigyti net prezidentas Valdas Adamkus, rašo dienraštis *Respublika*. Kai prieš kelerius metus prezidento rinkimus pralaimėjęs dabartinis valstybės vadovas Valdas Adamkus Turniškėse namo statybai ieškojo sklypo, kurį galėtų išsinuomoti ar nusipirkti, valdininkai sumojo, kad dėl šio prezidento noro teks keisti įstatymus, mat jam pagal įstatymą valstybė suteikia būstą iki gyvos galvos, tačiau neleidžia jo paveldėti.

Iš Baltarusijos ištremtam ir Vilniuje veikiančiam Europos humanitariniam universitetui (EHU) skiriama 2,78 mln. eurų parama. Pinigus EHU skiria Europos Komisija ir Šiaurės ministrų taryba (ŠMT). Sutarį, pagal kurią bus remiamas tremtyje Vilniuje veikiantis Baltarusijos universitetas, penktadienį pasirašys ŠMT sekretorius Peras Unckelis ir EHU rektorius Anatolijus Michailovas. Kaip pranešė ŠMT, rėmimo sutartis garantuos 2,78 mln. eurų paramą, kuri leis 350 studentų iš Baltarusijos trejus metus studijuoti EHU siūlomose bakalauro ir magistro programose.

Europos Komisija yra didžiausias universiteto donoras, teikiantis 2,2 mln. eurų paramą, likusią sumą skyrė ŠMT. "Šio universiteto rėmimas patvirtina ilgalaikę ŠMT paramą demokratijai. Ji palaikoma siūlant akademinį išsilavinimą, paremtą vertybėmis, kurios yra bendros visoms aukštosioms mokykloms pasaulyje", - sako ŠMT sekretorius P. Unckelis. Sutarties pasirašymo iškilnėse taip pat bus perskaitytas Europos Sąjungos išorinių santykių komisarės Benitos Ferrero-Waldner sveikinimas. EHU remiamas pagal Europos demokratijos ir žmogaus teisių iniciatyvos programą. Be to, universitetą remti taip pat nusprendė Suomija ir Švedija.

2004 metų liepos mėnesį Baltarusijos valdžiai uždarius EHU, jis persikėlė į Lietuvą ir šiuo metu veikia Vilniuje. EHU atidarymas Lietuvos sostinėje buvo švenčiamas pernai metų birželį.

Į Europos Bendrijų Teisingumo Teismo teisėjus antrai kadencijai skiriamas garsus Lietuvos teisininkas Pranas Kūris. Seimas kovo 23 d. vienbalsiai patvirtino protokolini nutarimą, kuriuo sutinka su Vyriausybės siūlymu P. Kūrį antrai kadencijai deleguoti į Europos Bendrijų Teisingumo Teismo teisėjus.

Trečiuoju sostinės vicemeru kovo 22 d. paskirtas Vilniaus merą remiančios jungtinės frakcijos "Už Vilnių, kuriame gera visiems" narys, liberalcentristas Vitas Karčiauskas. Trečiojo vicemero postas liko tuščias po to, kai iš jo pernai birželį pasitraukė konservatorius Kęstutis Masiulis. Jis iš šio posto pasitraukė argumentuodamas, jog bendras darbas su sostinės meru, opozicinės Liberalų ir centro sąjungos vadovu Artūru Zuoku prieštarauja jo moraliniams įsitikinimams.

Darbo partijos siūlyta idėja įkurti dar vieną naują Informacinės visuomenės ministeriją - atidedama neribotam laikui. Tai po valdančiųjų partijų Koalicinės tarybos posėdžio žurnalistams kovo 22 d. sakė socialdemokratų vadovas premjeras Algirdas Brazauskas. Pasak A. Brazausko, galutinio sprendimo dėl ministerijos įsteigimo kol kas nėra, nuspręsta tik tai, jog artimiausiu metu turėtų būti surengta informacinių technologijų struktūrų bei valdžios atstovų konferencija šiuo klausimu.

Rolandas Paksas ir buvęs susisiekimo ministras Gintaras Striaukas pradėjo plačias statybas netoli Palangos. Buldozeriais nušluota pajūrio kopa, praneša LNK "Žinios"

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus priėmė Rusijos prezidento specialųjį atstovą Sergejį Jastrzhembskį atvykusį į Tarptautinį forumą dėl ryšių su Europos Sąjunga, kuriam priminė, kad Rusija turi atlyginti Sovietų Sąjungos padarytą žalą lietuvių tautai, kai buvo okupavusi Lietuvą, vykdžiusi gyventojų trėmimus į Sibirą ir kovojusi prieš Lietuvos laisvės gynėjus. Pirmas iš kairės – Rusijos ambasadorius Lietuvai Boris Čepov.

www.president.lt

RUSIJA APKALTINO PROTESTUS BALTARUSIJOJE

Rusijos užsienio reikalų ministras Sergej Lavrov kovo 24 d. apkaltino Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizaciją (ESBO) pakursčius įtampą dėl Baltarusijos prezidento rinkimų.

"Deja, matėme situaciją, kai ESBO stebėjimo misija dar gerokai prieš rinkimus pradėjo kalbėti apie jų neteisėtumą, taip atlikdama kurstytojos vaidmenį", - po Maskvoje įvykusio susitikimo su Islandijos užsienio reikalų ministru sakė S. Lavrov. "Jūs žinote, kaip mes įvertinome Baltarusijoje įvykusius rinkimus - mes neturime pagrindo kelti kokius nors klausimus dėl šių rinkimų rezultatų", - teigė ministras.

J. CHIRAC ĮSİŽEIDĖ DĖL ANGLŲ KALBOS

Prancūzijos prezidentas Jacques Chirac kovo 24 d. teigė palikęs Europos Sąjungos (ES) viršūnių susitikimo salę, nes buvo "labai šokiruotas", kai išgirdo Europos darbdavių federacijos vadovą prancūzų kalbant angliškai.

"Mane labai šokiravo tai, kad prancūzas prie (viršūnių susitikimo) tarybos stalo prakalbo angliškai", - sakė jis žurnalistams, paaiškindamas,

Kalbėdamas apie Minsko Spalio aikštėje kelias dienas vykusią protesto akciją, S. Lavrov pažymėjo "esąs tikras, kad panašūs mitingai vargu ar gali ką pakeisti".

"To, ką šiandien mačiau per televiziją, nepavadinčiau išvaidymu ar jėgos panaudojimu. To, ką mačiau kadruose iš Minsko, negalima palyginti su ta prievarta, kurią dabar stebime daugelyje Europos sostinių", - pabrėžė S. Lavrov.

Baltarusijos Centrinė rinkimų komisija (CRK) kovo 23 d. oficialiai paskelbė, kad pagal kovo 19 dienos rinkimų rezultatus dabartinis šalies prezidentas A. Lukašenka dar penkerius metus valdys valstybę.

Delfi

kodėl kovo 23 d., kai prasidėjo viršūnių susitikimas, jis netikėtai išėjo iš salės.

J. Chirac nustebino susitikimo dalyvius kartu su dviem aukštais ministrais palikdamas salę, kai Ernestas-Antoine Seilliere, vadovaujantis Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungai (UNICE), kreipėsi į ES vadovus anglų kalba.

Delfi

MINSKE IŠVAIKYTAS OPOZICIJOS MITINGAS

Baltarusijos specialioji milicija kovo 24 d. paryčiais per žaibišką operaciją suėmė visus protesto akcijos Minsko centre dalyvius, taip beveik be pasipriešinimo užbaigdama penkias dienas trukusią demonstraciją prieš autoritarinio prezidento Aleksandr Lukašenka perrinkimą. Baltarusijos televizija buvo paskelbusi, kad tarp suimtųjų gali būti Lietuvos ir Ukrainos piliečių.

Maždaug šimtas juodas uniformas, šalms ir kaukes

dėvėjusių specialiojo milicijos pulko pareigūnų iš pradžių blokavo valdžios nesankcionuotos akcijos dalyvius Spalio aikštėje, po to sulaukė juos ir vienas po kito susodino į furgonus. Pasak agentūros *Interfax* korespondento, operacija užtruko maždaug 10 min. Į aikštę buvo atsiųsti 6 autofurgonai su grotuotais langais. Mitinguotojai, kurių buvo maždaug 200-300, sėdosi ant žemės, tačiau milicininkai juos jėga sunešė į furgonus.

LRT

(Atkelta iš 1 psl.)

VAKARAI TAIKYS...

protestavo dėl prezidento rinkimų organizavimo.

Europos Sąjungos vadovai pasmerkė Baltarusijos valdžios institucijas, nesilaikiusias demokratiniams rinkimams ESBO nustatytų įsipareigojimų, ir pareiškė maną, kad kovo 19 d. įvykę Baltarusijos prezidento rinkimai turėjo esminių trūkumų. "Atvirų ir demokratinių visuomenių žemyne Baltarusija yra liūdesį kelianti išimtis", - sakoma EVT išvados.

Europos Vadovų Taryba nusprendė imtis ribojančių priemonių prieš asmenis, kurie atsakingi už tarptautinių rinkimų standartų pažeidimus, tarp jų - ir prezidentą Aleksandr Lukašenka.

Austrijos užsienio reikalų ministrė Ursula Plassnik per spaudos konferenciją daugiau informacijos nepateikė, tačiau ES pareigūnai teigė, jog blokas ketina uždrausti išduoti vizas rinkimų rezultatų klatojimu įtariamiesiems asmenims ir išaldyti Baltarusijos sąsaitas.

Ekonominės sankcijos prieš šį autoritarinį režimą nenumatomos.

Briuselyje Lenkijos užsienio reikalų ministras Stefan Meller buvo pareiškęs, kad aštuonios Europos Sąjungos šalys pasiūlė įvesti sankcijas Baltarusijos prezidento Aleksandr Lukašenka vyriausybei. Pasak jo, šio plano, kurį pasiūlė Čekija ir kuriam pritarė Lenkija, Baltijos šalys, taip pat - Slovakija, Danija ir Švedija.

Sprendimai dėl sankcijų masto turėtų būti padaryti per kitą ES užsienio reikalų ministrų susitikimą, kuris turėtų įvykti balandžio 10 dieną Liuksemburge.

LRT

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija “Viltis”, Inc.

Algirdas V. Matulionis, *Pirmininkas / President*

Vytautas Radžius, *Redaktorius / Editor*

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78. Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiuro numerio kaina - \$1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

TARPTAUTINIS FORUMAS IR
LIETUVOS OKUPACIJA

Vilniuje kovo mėnesio 23-24 dienomis įvyko svarbus renginys – antrasis Europos-Rusijos forumas. Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto pakviesti dalyvavo nemaža įtakingų užsienio politikų, politologų, mokslininkų ir žiniasklaidos atstovų. Malonu pažymėti, kad Rytų studijų institutas, rengiantis Rytų ir Centrinės Europos Davos vadinamus forumus, pasirinko Vilnių šiam forumui.

Forumo darbotvarkėje labai svarbūs klausimai ir Lietuvai, pavyzdžiui: “Rusija – Europos Sąjunga – bendradarbiavimas ar konkuravimas?”. Kitos temos: “Energetikos faktorius Rusijos užsienio politikoje” ir “Europinės vertybės ir Rusijos visuomenė”. Šį tarptautinį forumą savo kalba pradėjo Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus.

Šiame forume labai svarbi buvo Lietuvos atstovų pozicija, kadangi turėjo būti liečiami dabartiniai Europos, Rusijos ir JAV santykiai, nes buvo kalbama apie Lietuvos valstybės nuostatas dėl Europos Sąjungos ir Rusijos ateities santykių. Forume dalyvavo Kremliaus politikos planuotojai ir ideologai, Rusijos Federacijos administracijos tarpregioninių ir kultūrinių ryšių su užsienio valstybėmis direktorius, generolas pulkininkas Leonid Ivašov ir Rusijos prezidento patarėjas S. Jastrzemskij. Bet koks Lietuvos atstovų susvyravimas dėl mūsų valstybinės politikos principų, kaip okupacijos temos ar dėl okupacijos žalos atlyginimo Rusijai kėlimo, galėjo būti suprastas kaip nuolaida Rusijai ir teisiškai prilygintas atsisakymui, kad Rusija atsiskaitytų už okupacijos metų žalą ir genocidą. Reikia prisiminti, kad tarptautinės teisės principai buvo Lietuvos argumentai, kad ir po 1940 metų Sovietų Sąjungos okupacijos Lietuvos Respublika išliko kaip valstybė ir 1990 m. kovo 11 d. galėjo atkurti nepriklausomybę.

Tebūna leista priminti, kad kaip tik šiuo metu, prieš pat šį forumą, du Lietuvos politologai – Česlovas Laurinavičius ir Raimundas Lopata – pareiškė nemanantys, jog šiuo metu reikėtų priminti Rusijai apie okupaciją, kad nesukeltų jos pyktį. Tie politologai pradėjo teigti, jog norėdami įgyvendinti 1990 m. birželio 14 dienos lietuvių tautos referendumo sprendimą, kad būtų atlyginta okupacijos žala, rizikuojame santykių su Rusija blogėjimu, tad geriau šio klausimo nebekelti. Kaip mes, užsienio lietuviai, turime vertinti tai, kad dieną prieš forumo pradžią buvo rengiama Č. Laurinavičiaus vieša paskaita “Kodėl nereikėtų reikalauti okupacijos žalos atlyginimo?” O ką reiškia Seimo nario Justino Karoso spaudos konferencijoje pasakyti žodžiai, kad “gryni principai nėra vertybė politikoje”, ar tai nepataikavimas priešui?

Bet štai ir vėl Lietuvos Sąjūdžio taryba tuoj paprašė prezidentą Valdą Adamkų tvirtai ginti lietuvių tautos reikalavimą išreikalauti iš Rusijos sovietų okupacijos žalos atlyginimo. Šiuo metu itin reikalinga tiesa ne vien tik Lietuvai, Europos Sąjungai, bet ir pačiai Rusijai. “Tiesa yra pats okupacijos faktas, nusikalstama veikla organizuojant ir vykdant okupuotos šalies piliečių žudynes, jų gyventojams padaryta žala teisiškai turi būti įvertinta ir atlyginta”, rašoma atvirame Sąjūdžio laiške Lietuvos prezidentui.

S. Tūbėnas

LIETUVOS ISTORIKAS PRITARIA RUSIJAI

Pasak istoriko Česlovo Laurinavičiaus, esminis klausimas yra ne kodėl reikia atsisakyti, o kodėl reikia nereikalauti iš Rusijos kompensacijos už 1940 m. Lietuvos okupaciją. Tokio siūlymo motyvus jis paaiškino Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute (VU TSPMI) įrašinėtoje "Radijo paskaitoje".

Pasak dr. Č. Laurinavičiaus, **Lietuva turėtų atsisakyti reikalauti iš Rusijos kompensacijos** pirmiausia žvelgiant į susidariusią situaciją istoriškai. "Priimant istoriškai įvykusį - ir daugelio valstybių pasaulyje pripažįtamą - faktą, kad 1940 m. SSRS okupavo Lietuvą, tuo pačiu negalima ignoruoti konkrečių aplinkybių – kaip tai vyko, o taip pat – kokia buvo tos okupacijos priešistorija, kaip prie jos buvo einama", - teigia jis. Istoriko nuomone, tarpukaryje Lietuvos užsienio politika buvo daugiaprasmiška bei nenuosekli jau pradedant 1920 metų liepos 12 dienos taikos sutartimi su Rusija.

Kaip antrąjį motyvą Č. Laurinavičius įvardijo tarptautinę politiką. Anot jo, kompensacijų reikalavimu Lietuva akivaizdžiai nepasitarnauja santykių su Rusija gerinimui, o, kadangi tokiai tendencijai nepritaria sąjungininkai ES ir NATO, Lietuva kartu griaua jos pačios saugumą garantuojančias struktūras.

Paskutinis motyvas nereikalauti Rusijos kompen-

cijos, kaip teigia Č. Laurinavičius, yra moralinis. Jis grindžiamas tuo, kad Lietuva pati daugeliu atveju elgdavosi nevienareikšmiškai ir tai ją turėtų sulaikyti nuo kitų valstybių moralizavimo.

Pasak Č. Laurinavičiaus, Lietuva nerodo pastangų gerinti santykius su Rusija, kai tuo tarpu kitos Vakarų valstybės, pradedant Suomija ir baigiant Jungtinėmis Valstijomis, bando palaikyti draugiškus ryšius. "Lietuva nori įtampos. Ji nebeskiria sugyvenimo su kaimyninėmis šalimis nuo ideologijos", - teigia jis. Pasak istoriko, Lietuva neturi atsisakyti nei demokratinių vertybių, nei aktyvios politikos Rytų atžvilgiu, tačiau Rytuose laukiama Lietuvos pagalbos ir bendradarbiavimo, o ne spaudimo.

Po praėjusį pavasarį vykusio JAV Valstybės sekretorės Condoleeza Rice vizito Vilniuje suaktyvėjo kišimasis į Baltarusijos reikalus ir didžiausia problema, anot istoriko, yra ne politologų, žurnalistų ar nevyriausybinų organizacijų kritika Aleksandr Lukašenka atžvilgiu, o tai, kad puolimą vykdo ir oficialūs valstybės pareigūnai, net ir prezidentas. Nei vienos Vakarų valstybės vadovas režimo nekritikavo, nes tokios yra tarptautinio mandagumo normos.

Č. Laurinavičius mano, kad tokia iškreipta ir rizikinga Lietuvos užsienio politika neatitinka valstybės nacionalinių interesų. Mūsų šalies įvaizdis

Rusijoje labai suprastėjęs, o ar Vakarai Lietuvą palaiko irgi neaišku, ką įrodo dujotiekio, aplenkiančio Baltijos šalis, tiesimas.

VU TSPMI direktorius prof. Raimundas Lopata, palaikydamas Č. Laurinavičių, pabrėžia, kad Lietuva turi žinoti diplomatinę kalbą ir klausti ne ar, bet kaip turi būti atlyginama okupacijos žala.

Reaguodamas į studentų pastabas ir raginimą prisiminti vertybinę politiką, principus ir tai, Rusijos veiksmai, Lietuvai atsisakius savo pretenzijų, nepasikeis, Č. Laurinavičius atsakė, kad gyvename realiame pasaulyje, kuriame idėjos ne ką tegali, kuriame reikia vadovautis pragmatiškais interesais. Jo neįtikino ir Dainiaus Žalimo pastabos, kad Latvija ir Estija nieko nepasiekė atsisakydamos reikalauti iš Rusijos kompensacijų bei kad auka, nesvarbu kaip ji elgėsi ir ar provokavo agresorių, vis dėlto teisiškai yra auka.

Paskaitos pabaigoje paklaustas, ar tiki, kad sušvelninus toną bendraujant su Rusija, Lietuva iš to laimės, Č. Laurinavičius atsakė, kad mažai tuo tiki, stebuklų nebus, tačiau taip turime daugiau galimybių nei eidami dabartine kryptimi.

Jis taip pat paneigė įtarinėjimus, kad tokia pozicija yra susijusi su pasiruošimu galimam Rusijos prezidento Vladimir Putin vizitui Lietuvoje ir kad už jos stovi Užsienio reikalų ministerija.

LGITIC

LIETUVOS LIBERALDEMOKRATAI PRITARIA BALTARUSIJOS
PREZIDENTO RINKIMŲ REZULTATAMS

Lietuvos Seimas nepripažįsta Baltarusijos prezidento rinkimų, kuriuose trečiai kadencijai išrinktas ligšiolinis autoritarinis šalies vadovas Aleksandr Lukašenka. Ne visi parlamentarai parėmė šią poziciją - jai aktyviausiai priešinosi leberaldemokratai J. Veselka ir E. Klumbys.

Seimas kovo 23 d. 61 balsu "už", 6 - "prieš" ir 12-kai susilaikius priėmė rezoliuciją, kurioje Baltarusijos prezidento rinkimus vertina kaip neteisėtus ir neatitinkančius tarptautinių laisvų ir demokratinių rinkimų standartų, pritaria opozicijos ir tarptautinės demokratinės bendruomenės reikalavimams surengti naujus laisvus ir demokratinius rinkimus.

Rezoliucijoje pažymima, kad situacija Baltarusijoje turi būti atidžiai stebima, kad būtų užtikrintas rinkimuose dalyvavusių opozicijos aktyvistų saugumas.

Rezoliucija reiškiamas nepritarimas Rusijos pastangoms pateisinti tarptautinės ben-

druomenės nepripažįstamus Baltarusijos prezidento rinkimus.

"Seimas griežtai nepritaria Rusijos demonstruojamai paramai Baltarusijos režimui ir pastangoms įteisinti suklastotus Baltarusijos prezidento rinkimus ir ragina ES valstybių vadovus ES ir G-8 susitikimuose pareikalauti iš Rusijos nutraukti paramą Baltarusijos režimui", - rašoma rezoliucijoje.

Rezoliucija Seimas kreipiasi į pasaulio šalių vyriausybes, kviesdamas remti Baltarusijos demokratines jėgas bei pilietinę visuomenę, taip pat taikyti griežtas individualias sankcijas Baltarusijos režimo atstovams.

Ne visi parlamentarai parėmė rezoliuciją - jai aktyviausiai priešinosi Seimo radikalų reputaciją igiję politikai.

Opozicinės liberaldemokratų frakcijos narys Julius Veselka aiškino, jog Baltarusijos prezidento rinkimai parodė, kad tauta remia "tvarką šalyje" įvedusį autoritarinį vadovą A. Lu-

kašenka, o bandymas kvestionuoti rinkimus būtų kišimasis į kitos valstybės reikalus. J. Veselka išdėstė ir motyvus, kurių vedini, anot jo, baltarusiai palaikė paskutiniu diktatoriumi Europoje vadinamą A. Lukašenka - esą jis pasukęs šalį "evoliucijos keliu". Iš Seimo tribūnos J. Veselka sveikino baltarusių tautą, "prezidentu išsirinkusius Aleksandr Grigorijevič Lukašenka" ir atsispyrusius "Europos intelektualų bandymams šalyje įvykdyti korupcinę revoliuciją".

Kitas šios frakcijos narys Egidijus Klumbys irgi sveikino Baltarusiją išsirinkus prezidentą, o A. Lukašenka prognozavo "ne tik ketvirtą, bet ir penktą kadenciją". Paskutiniu Europos diktatoriumi vadinamas A. Lukašenka kovo 19 d. perrinktas trečiai kadencijai. Baltarusijos Centrinės rinkimų komisijos duomenimis, A. Lukašenka surinko absoliučią daugumą - 82.6%, tačiau nepriklausomi sociologai teigia - dvigubai mažiau. LGITIC

Lietuvos valstybės prezidentas Valdas Adamkus pradėjo konferenciją "Rusija – Europos Sąjunga: bendradarbiavimas ar konkurencija?" kovo 23 d., Vilniuje. www.president.lt

TIESOS ŽODIS RUSIJAI

Vilnius, kovo 23 d. Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto ir Lenkijos Rytų instituto surengtamame II Europos ir Rusijos forume Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus pažymėjo, kad lietuviai negali suprasti šiandieninės Rusijos santykio su stalinistine praeitimi.

"Mes negalime suvokti, kodėl Rusijos vyriausybė atsako pagerbti sovietinio režimo aukų atminimą. Tik neseniai Budapešte ir Prahoje išgirdome iš Rusijos prezidento moralinį sovietinio režimo žiaurumų pasmerkimą. Kodėl to negalima padaryti vertinant žudynes Katynėje ir skriaudą Baltijos valstybėms? Okupacijos žalos atlyginimas – tai ne tik finansinis, bet ir moralinio pripažinimo klausimas", - pabrėžė prezidentas V. Adamkus.

Savo požiūrį į Lietuvai ir daugeliui valstybių skaudžius padarinius turėjusius 1939-1940 metų įvykius prezidentas V. Adamkus yra daugelį kartų išdėstęs pokalbiuose su užsienio politikais, akademinės

bendruomenės atstovais, žurnalistais. Lietuvos vadovas išreiškė viltį, kad bus išgirstas raginimas pasmerkti Sovietų Sąjungos veiksmus Lietuvoje.

Prezidentas ne kartą akcentavo, kad vertinant istorijos faktus, tiesa neturi būti nutylima. Tačiau tik įvertinę praeitį, atsikratę propagandinių stereotipų, galima suvokti dabarties problemas ir nuosekliai kurti draugiškus, savitarpio pasitikėjimu grįstus valstybių ir tautų santykius.

Kreipdamasis į forumo dalyvius ir svečius prezidentas V. Adamkus pabrėžė, kad konstruktyvus ir atviras dialogas tarp abiejų partnerių, kuriuos sieja kultūriniai, strateginiai ir ekonominiai ryšiai, – tai yra ES ir Rusijos santykių vizija. "Gaila, kad būdamos šalia viena kitos, Rusija ir Europos Sąjunga kartais žvelgia į jas supančią aplinką skirtingomis akimis. Tą rodo rinkimai Baltarusijoje, kurie neišlaikė demokratijos egzamino ir kelia grėsmę pilietinei visuomenei. Gaila, kad Europos Sąjungos siūlymą 'kurti partnerystę', siekiant padėti spar-

čiai besireformuojančioms Europos kaimyninėms valstybėms, Rusija supranta kaip žaidimą, kurio tikslas 'daryti įtaką'", - sakė Lietuvos vadovas.

Sakydamas kalbą forume Lietuvos vadovas išskyrė tris pagrindinius dalykus, padėsiančius realizuoti viziją, kuri suvienytų Rusiją ir Europos Sąjungą ir padėtų sukurti atsakomybe pagrįstą ir abiem pusėms naudingą ilgalaikę partnerystę.

Pirma, prezidento įsitikinimu, būtina visiškai pasitikėti vieniems kitais kaip partneriais ir kovą už atskirus interesus paversti vertybėmis ir bendrais interesais grįstu bendradarbiavimu. Antra - demokratiją Europos kaimynystėje reikia kurti bendromis pastangomis. Trečia, Rusija turi rasti būdą, kaip stiprinti demokratinę visuomenę ir sukurti atsakingą vyriausybę, kuri vadovautųsi teisės viršenybės ir teisingumo principais.

Tai, prezidento V. Adamkaus įsitikinimu, yra strateginis Europos interesas, padėsiantis siekti šių tikslų. **LGITIC**

ninko A.Brazausko poziciją dėl "Mažeikių naftos" akcijų pardavimo", - rašoma LSDP tarybos pareiškime.

Pats A.Brazauskas vykusioje Koalicinės tarybos posėdyje reiškė priekaištus dėl nevienareikšmiškos ir permainingos V.Uspaskicho pozicijos. Premjeras minėjo Vyriausybėje įvykusį jo susitikimą su V.Uspaskichu, kuriame kalbėta apie "Mažeikių naftos" pardavimą. Anot Koalicinės tarybos dalyvių, A.Brazauskas priekaištavo, jog tąkart susitikime Vyriausybėje DP vadas esą pritaręs jo reikiamai pozicijai dėl "Mažeikių naftos" pardavimo, tačiau išėjęs vėliau viešai reiškė visiškai priešingą nuomonę.

KREMLIAUS ĮKAITAS

Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute š.m. vasario 13 d., dalyvaujant to paties instituto profesoriui Alvydui Jokubaičiui, docentui Vladui Sirutavičiui, taip pat LR Užsienio reikalų ministerijos sekretoriui Albinui Janušcai bei Lietuvos istorijos instituto skyriaus vedėjui dr. Česlovui Laurinavičiui, buvo pristatyta nauja knyga apie kaimyninį mūsų kraštą – Karaliaučiaus (kitaip – Kaliningrado) sritį. Tai šio instituto direktoriaus, žinomo politologo prof. Raimundo Lopatos *monografija "Įkaito anatomija: Kaliningrado jubiliejaus byla"*. Joje, panaudojus kaip siužetinę ašį 2005 m. liepos 1-3 dienomis švęstą Karaliaučiaus miesto 750 metų jubiliejų, kalbama apie Maskvos metropolijos ir "ne visai savo" Karaliaučiaus eksklavo interesus ir santykius.

Išskirtinė Karaliaučiaus srities geopolitinė padėtis ir jos atsiradimo istorija verčia Maskvą vienu metu spręsti kelis sunkiai suderinamus uždavinius. Apie juos ir pasakojama knygoje. Iš vienos pusės, tai srities, kaip federacijos subjekto, pavaldumo Centrai (metropolijai) ryšių stiprinimas. Iš kitos pusės, tai kaip arčiausiai ES ir NATO esančio Rusijos valdomo regiono forpostinio vaidmens įtvirtinimas. Pastarasis uždavinys, vėlgi, skyla į du sau prieštaraujančius – siekimas išsaugoti sritį kaip karinį forpostą (1994 m. sritis paskelbta specialiu Kaliningrado gynybiniu regionu) prieštarauja norui paversti sritį labiausiai ekonomiškai išsivysčiusiu bendradarbiavimo su ES regionu. Nors autorius tiesiai nepasako, leidžiama suprasti, kad Kremlui neapsisprendus ką daryti, Karaliaučiaus srities gyventojai lieka to neapsisprendimo politiniais įkaitais.

Siekiant regioną padaryti patraukliu užsienio kapitalui, 1991 m. buvo įsteigta Laisvoji ekonominė zona. Ją 1995 m. panaikinus, 1996 m. buvo kuriama Ypatingoji ekonominė zona (YEZ), o pastaraisiais metais pradėta kalbėti dar apie Karaliaučiaus srities kaip "pilotinio regiono" ir net "užsienio teritorijos" statusą. Tikra viena – YEZ kaip ir egzistuoja, tačiau galutinis YEZ įstatymo variantas nepatvirtintas iki šiol. Skaitytojas, turėtų pats padaryti išvadą, jog Kremlius bijo suteikti sričiai didesnio savarankiškumo, kad ši ilgainiui netaptų visiškai nepriklausoma nuo jo.

Kiekviena nauja knyga apie mūsų kaimyninio krašto praeitį, dabartį ir ateitį yra sveikintina. Tačiau, tiems, kas tikėtusi prof. R. Lopatos 170 puslapių monografijoje ką nors rasti apie lietuvišką krašto praeitį, istorinės atminties, ekologinius ar ekonominius Lietuvos interesus, apie srities lietuvių diasporos rūpesčius, **patarčiau nevargti**. Viso to nė su žiburiu nerasi! Tiesa, vos puse sakinio užsiminta apie tikrai neeilinį įvykį – apie pirmąją iškilmių dieną atidengtą Liudviko Rėzos (garsiojo Karaliaučiaus universiteto profesoriaus, Lietuvių kalbos seminaro direktoriaus, pirmojo lietuvių liaudies dainų rinkinio sudarytojo ir leidėjo, K. Donelaičio "Metų" skelbėjo, Karaliaučiaus miesto garbės piliečio) paminklą (P 40). Beje, plačiausiai apie tai (per du numerius) rašė dvisavaitinis mokslininkų laikraštis "Mokslo Lietuva", bet Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute jo, atrodo, niekas neskaito... Visgi, susidarė įspūdis, kad profesorius minčių ir faktų savo kūriniui sėmėsi iš spaudos (pvz. iš "Lietuvos ryto" ir "Lietuvos žinių"), iš rusiškų

(Nukelta į 5 psl.)

KOALICIJOS PARTNERIAI VĖL AIŠKINOSI TARPUSAVIO SANTYKIUS

Valdančiosios koalicijos partijų atstovai tvirtina neturį esminių tarpusavio bendravimo ir bendradarbiavimo problemų, tačiau jau kelintą kartą Koalicinėje taryboje aptaria būtent šias problemas. Vykusios Koalicinės tarybos vienas iš klausimų taip pat buvo koalicijos partnerių bendravimo ir bendradarbiavimo problemos.

"Nėra problemų, jei bendraujame - tai kokios problemos?", - retoriškai po beveik tris valandas užtrukusio Koalicinės tarybos posėdžio klausė socialdemokratų (LSDP) vadovas premjeras Algirdas Brazauskas.

Čia pat paklaustas, ką tokiu atveju aptaria, jei problemų nėra, A.Brazauskas pridūrė: "Kai aptarinėjame - tada mažiau problemų".

LSDP taryba priėmė pareiškimą, kuriame remia premjero A.Brazausko poziciją dėl "Mažeikių naftos" akcijų pardavimo ir prasimanymais kaltina V.Uspaskichą.

"Darbo partijos vado platinaimi įvairūs pareiškimai, pasisakymai ir iššaukiantis elgesys jau nebestebina. Tačiau tai, kaip "darbiečių" vadas veržiasi dalyvauti sprendžiant "Mažeikių naftos" klausimus, tiesiog šokiruoja. Ypač nekorektiškai jis traktuoja ministro pirmi-

Pats V.Uspaskichas Koalicinės tarybos posėdyje nedalyvavo, nes, neoficialiomis žiniomis, yra išvykęs į Rusiją. DP pirmininko pavaduotojas Žilvinas Padaiga teigė, jog socialdemokratų reikiama priekaištai DP vadui - ne visi pagrįsti. "Aš manau, kad visų partijų ir mūsų partijos atskiri žmonės pasisako labai įvairiai ir kiekvienos partijos taryba turi visišką teisę pareikšti dėl to pretenzijas. Bet tai niekaip neįtakoja mūsų kaip koalicijos veiklos ir šiandieną mes tą atvirai deklaruojame", - žurnalistams sakė Ž.Padaiga.

Pasak socialliberalų vadovo Seimo pirmininko Artūro Paulausko, diskusijas dėl tar-

pusavio santykių, dėl Seimo ir Vyriausybės bendradarbiavimo "iššaukė ne vienas faktas, o jų visuma".

Viešai priekaištų kai kuriems "darbiečiams" pažėrė ir Valstiečių liaudininkų vadovė Žemės ūkio ministrė Kazimira Prunskienė. "Manau, kad svarbu pozicijos nuoseklumas. Neišėina viename rate kalbėti vienaip, o paskui viešai kalbėti jau kitaip siekiant politinės naudos. Mano supratimu, politinės naudos siekimas koalicijos partnerių sąskaita yra labai nekorektiškas ir netoleruotinas", - žurnalistams sakė K. Prunskienė, pridūrusi, jog šiuo atveju kalbanti apie savo partiją. **LGITIC**

(Atkelta iš 4 psl.)

KREMLIAUS ĮKAITAS...

publikacijų bei BNS, ne iš savo kelionių po sritį patirties. Pastaroji gi būtų buvusi labai pravarti, juk Karaliaučius (Kaliningradas, pagal rusus ir profesorius) kaip problema yra ne tiek šis didmiestis, kiek visa srities erdvė su jos gyventojais ir atsakymu: o kas bus su jais vienu ar kitu atveju.

Sekdamas Rusijos prezidento V.Putino pavyzdžiu, kuris savo įsake dėl *“Kaliningrado miesto 750-ųjų metinių”* išvengė vokiško Koenigsbergo vardo (P 49, 51), prof. R. Lopata, savo ruožtu, išvengė tradicinio lietuviško Karaliaučiaus vardo, paminėjęs jį tik nuorodose į V. Landsbergį ir Č. Iškauską. Baimintasi, matyt, kad niekas autoriaus neapšauktų “revanšistu” (P 9), ar dar kaip nors kitaip. Išskirtinis, ne kartą knygoje minimas Lietuvos “interesas”, tai rusiškojo tranzito per Lietuvos valstybę klausimas – siekimo patenkinti rusus taip, kad, kaip sakoma, ir avis liktų sveika ir vilkas sotus. Vienintelis knygoje minimas Lietuvos skausmas – kad prezidentas V. Putinas nepatenkino mūsų V.Adamkaus ambicijos ir nepakvietė šio švęsti miesto jubiliejaus (P97-105), kartu su G.Schroder ir J.Chirac...

Kadangi, kaip rašoma monografijoje, Maskva naudojo tranzito (ypač karinio) klausimą kaip veiksnį spaudžiant ir šantažuojant Lietuvą, siekdama ją išlaikyti savo įtakos zonoje, kai kas iš kalbėjusių knygos pristatyme manė, kad politiniu įkaitu reikėtų laikyti ne Karaliaučiaus sritį (jo žmones), bet pačią Lietuvą. Autorius lyg ir pažadėjo išnagrinėti “įkaito autonomiją”, t.y. jo struktūrą. Mes nepasi-

gedome to nagrinėjimo. Pasi-gedome kitko – atsakymo į daugeliui rūpimus klausimus – kodėl Kremlius taip bijo Karaliaučiaus erdvės sava-rankiškumo ar net visiškos nepriklausomybės ir kam naudingas Lietuvos interesų nutylėjimas iš jo valdžios pusės. Nesužinojome auto-riaus prognozių apie įkaitinio eksklavo perspektyvą. Tiesa, autorius atsakė į kitą, savo iškeltą klausimą: “Kokie gi buvo iš tikrųjų Koenigsbergo/ Kaliningrado 750-ųjų įkūrimo metinių iškilnių organiza-torių ketinimai?” Atsakymas toks – patvirtinus, kad srities šeimnininkė yra Rusija (P 56, 93), paskelbus, jog rusai “baigė kovoti su istorija” (P 44, 145), vykdyti strateginį bendradarbiavimą su Europa (su Vokietija, Prancūzija ir Briuseliu). “Viena iš tų krypčių – Šiaurės Europos dujo-tiekis per Baltijos jūrą” su atšaka į Karaliaučių, taip ši padarius mažiau priklausomą nuo Lietuvos (P 129).

Per pristatymą sužinojome, kad neužilgo išeis rusiš-kasis monografijos variantas, o dar po poros savaitių ji bus išleista ir angliškai! Toks autoriaus skubėjimas supran-tamas, juk balandžio 7 d. sueis 60 metų, kai Karaliaučiaus kraštas gavo naują šeimnininką – Rusijos sovietų federacinę socialistinę respubliką (RSFSR), o liepos 4 d. ir naują, sovietinį Kaliningrado srities pavadinimą. Bet ką duos monografijos paviešini-mas užsieniui, jei apie Lietu-vos interesus šiame krašte, apie Rusijos buvimo jame teisėtumą net neketinta užsi-minti?

Jei pradėjęs kalbėti apie karinį Rusijos potencialą Karaliaučiaus krašte, prof. R. Lopata nepalygino jo su ka-riniu potencialu kituose regio-nuose ir neatsakė į kylantį

IŠ TIKĖJIMO, MEILĖS IR VILTIES GIMĘS STEBUKLAS

Algimantas Zolubas

Kovo 11-ąją sutinkame ir minime kaip prieš šešiolika metų įvykusį stebuklą, pa-smerkėtųjų prisikėlimą, antro-sios Lietuvos Respublikos pra-džia. To stebuklo sulaukėme, nes jį būsiant tikėjome, Tėvynę mylėjome, jos šviesesne ateiti-mi vylėmės, už Tėvynę maldas ir aukas kovose sudėjome.

Žmogus nėra vien bioso-cialinė būtybė, bet ir Dievo paveikslas; jis gyvas ne vien duona, jam duota vieta po saule, suteiktos teisės laisvai reikšti savo valią, turėti Tėvy-nę, kurti savo tautos valstybę. Teisė, laisvė, valia, Tėvynė, valstybė – tarsi abstraktūs, nematomi dalykai, tačiau už-tenka bent vieno iš jų netekti – tai iškart skaudžiai pajusime.

Lietuvos netekčių patirtis didelė ir skausminga, nes is-torinis likimas jai lėmė būti “ant vieškelio, ant didžio” tarp Rytų ir Vakarų, tarp skirtingų kultūrų ir skirtingo civiliza-cijos laipsnio kaimynų, ne-nuoramų užkariautojų. Gal todėl lietuvių veide dažniau rūpestį, o ne šypseną matome, todėl pakelės Rūpintojėlis liūdnas, dainos ir giesmės graudžios, todėl ir poetas ją pavadino “ašara Dievo aky”.

Suaugęs su dosnia ir ramia gamta, iš jos semdamas galias, ją garbindamas lietuvis išsiugdė sėsrumo savybę, kurią amžiai jam įtvirtino kaip šeš-tąjį – Tėvynės meilės – jausmą. Šis jausmas nebūdingas iš klajoklių kilusioms tautoms. Jei lietuvis savo šalį savo noru

klausimą, o kam čia kariuo-menė reikalinga apskritai.

Vytautas Šilas, Mažosios Lietuvos reikalų tarybos pir-mininkas

“Tautininkų žinios”, 2006 m. vasario mėn., Nr. 3-4.

ar prievarta apleidžia, suserga nostalgija – Tėvynės ilgesio liga. Gal todėl iš tolimiausių kraštų parsigabename tautiečių kaulus, kad jie nors po mirties ramybę rastų Tėvynėje.

Kaip vaikai šeimoje jaučia-si geriausiai, saugiausiai, taip žmonės savo tautoje; juos sieja bendras istorinis likimas, kal-ba, tikėjimas, papročiai, ben-dra teritorija – vieta žemėje. Kaip šeima, taip ir tauta turi savo būstą. Tas būstas – vals-tybė. Kiekviena tauta siekia sukurti savo valstybę, nes tik savoje nepriklausomoje vals-tybėje tautos būsena geriausia, ji nevaržoma plėtoja savo etnokultūrą, socialinę gerovę, vykdo tautos būsto – valstybės – statybą ir tvirtinimą. Vals-tybę kurti, vienyti, ginti ne-lengva. Istoriniai šaltiniai byloja, kad Lietuvos valstybės kūrimasis buvo sudėtingas. Atskirų kunigaikštysčių vieni-jimosi idėja radosi iš poreikio apginti ir apsaugoti tautą, su-kurti jai saugų būstą – valsty-bę. Jai prireikė milžiniškų pa-stangų, teko naudoti prievartą, šalinti nepaklusniusius, pra-lieti savo kraują, nes žmogui idealai sunkiau suvokiami, buities reikalai užgožia būties dalykus.

Iš pietų ir rytų į lietuvių že-mes brovėsi slava, Aukso orda, o iš vakarų germanų gentys. Patyrę skausmingų nuostolių ir netekčių, lietuviai suvokė, kad būtina gerai apmokyta, organi-zuota, nuolat budinti kariuo-menė. Taip greta žemdirbystės radosi karyba, kuri tapo neat-siejama lietuvių gyvenimo dali-mi. Dar nesuvienyta į valstybę, lietuvių tauta sugebėjo ne tik pati apsiginti, bet išgelbėjo nuo Aukso ordos kaimynę Lenkiją ir visą Europą.

Į pabaigą eina aštuntasis šimtmetis nuo Mindaugo krikšto ir karūnavimo Lietuvos karaliumi, nuo suvienytos Lietuvos įkūrimo. Per tuos šimtmečius, nors suvienyta, Lietuva ramybės neturėjo: bu-vo žūtbutinių mūšių, karų, pergalių ir pralaimėjimų, skau-džių netekčių, Lietuvą žemi-nančių sutarčių, okupacijų, tačiau tautoje niekad nebuvo užgesinta Tikėjimo, Meilės ir Vilties ugnis, kuri nušvietė tau-tai kelią į Laisvę ir Nepriklau-somybę.

Didžiųjų kunigaikščių Lie-tuvos valstybė nebuvo tautinė, ji buvo kuriama “iš viršaus”, ji neturėjo aiškiai išreikšto tautiškumo (mišrios vedybos paveldint ne etnines žemes), rėmėsi dinastijomis ir aukš-tesniais luomais. XX amžiaus pradžioje valstybės atkūrimas rėmėsi knygnešiais švietėjais,

artojais, savanoriais ir savo valstybės ištroškusia, tautiškai vieninga valstietija. Pirmasis organizuotas ir rimtas bandy-mas išsivaduoti iš 110 metų trukusios rusų okupacijos bu-vo 1905 metų Didysis Vilniaus seimas, pareikalavęs autono-mijos su Seimu Vilniuje ir po jo kilęs sukilimas, kuris, deja, buvo numalšintas. Reikėjo dar dešimtmečio aktyvios poli-tinės veiklos – tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Tik pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui, 1918 metų vasario 16 dieną, Lietuvos taryba su Jonu Basa-navičiumi priešakyje paskelbė atkurianti nepriklausomą Lie-tuvos valstybę. Šiuo Nutarimu Lietuvos valstybė, vadovau-damasi tautų apsisprendimo teise, buvo atkurta ant tautos, gyvenančios savo etninėse žemėse, pamatų. Nutarimą įkūnijo ir jį apgynė tautos šviesuoliai, “žagres palikę dirvoj” kariai savanoriai.

Tik porą dešimtmečių tru-kusią naujo tautos būsto staty-bą nutraukė okupacijos, per kurias tas būstas buvo griau-namas, naikinama pati tauta. Penkis dešimtmečius trukęs raudonasis tvanas negrįžtamai nuskandino didelę dalį tautos, sugriovė jos būstą. Mykolaitis-Putinas “Rūstybės psalmėje” kreipėsi į Visagalį: *O, Dieve teisingos rūstybės, Valdove vergų ir tironų! Perkūnais kerštingos teisybės Išpirk kančias milijonų.*

Į Visagalį kreipėsi psalmė-mis Kazys Inčičūra, Antanas Miškinis, maldomis Sibiro kan-kinės lietuvaitės, visa, neprara-dusi Tikėjimo, Meilės ir Vilties, tauta. Visagalis išgirdo: per Jo malonę, per tikrą stebuklą, 1990 metais tauta vėl kėlėsi. Kovo 11-ąją, vykdant tautos va-lią, buvo atkurtas Lietuvos valstybingumas, teisiškai įtvir-tinta demokratinė Lietuvos valstybė – tautos būstas.

Valstybės kūryba –tautos būsto amžių statyba – tęsiasi. Stebuklu ženklinta Kovo 11-oji – Antrosios Respublikos kūrybos pradžia.

Turkmėnijos prezidentas Saparmurata Nijazov, išrinktas į šį postą iki gyvos galvos, per valstybinę televiziją paskelbė, kad bet kuriam žmogui, tris kartus perskaičiusiam jo filo-sofinį veikalą, bus užtikrina vieta danguje. “Žmonės, tris kartus perskaitę knygą ‘Ru-chnama’, dvasiškai praturtės, taps protingesni, pažins dievišką būtį ir pateks tiesiai į dan-gų”. S.Nijazov, tituluojamas Turkmenbašiu (visų turkmėnų vadovu), yra įvedęs ekstrava-gantišką asmenybės kultą.

Kauno šv. Petro ir Povilo arkikatedra bazilika.

L. Milčiaus nuotr.

LIETUVOS GENERALINIS KONSULAS KOVO 11–OSIOS IR LITERATŪROS PREMIJŲ ŠVENTĖJE

Š. m. kovo 12 d. Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos - Kovo 11-osios paminėjimo ir IV-ojo literatūrinio konkurso premijų įteikimo šventėje Jaunimo centre Čikagoje. Šventę organizavo laikraščio “Lietuvių balsas” redakcija.

Kreipdamasis į susirinkusius A. Daunoravičius pažymėjo Kovo 11-osios svarbą Lietuvos valstybės istorijoje, palygindamas ją su kita reikšminga data – Vasario 16-ąja. Generalinis konsulas pasidžiaugė Lietuvos pasiekimais

po Nepriklausomybės atkūrimo, trumpai apžvelgė prabėgusius metus Lietuvos užsienio politikoje, kurie buvo ir džiugių laimėjimų, ir nelengvų sprendimų metai. A. Daunoravičius pabrėžė, kad problemos ir rūpesčiai yra kiekvienos valstybės egzistencijos dalis, ir kad jų atviras įvardinimas jau yra didelis žingsnis link jų sprendimo. Būdami reikliais ir kritiškais, kartu pripažinkime ir mūsų Tėvynės Lietuvos pasiekimus, kuriais pelnytai galime didžiuotis, - sakė generalinis konsulas ir paragino visus lietuvius, nesvarbu kur gyvenančius, kartu kurti Lietuvos ateitį.

A. Daunoravičius pasveikino šių metų literatūrinio konkurso laureatus ir padėkojo jo mecenatui dr. Jonui Adomavičiui, visiems konkurso dalyviams, organizatoriams ir vertinimo komisijos nariams.

Generalinis konsulas įteikė Lietuvos valstybės apdovanojimą – Ordino “Už nuopelnus Lietuvai” Riterio Kryžių rašytojui, visuomenės veikėjui Stasiui Džiugui, ir Lietuvos užsienio reikalų ministro Antano Valionio padėkos raštą du dešimtmečiusėjusiam Lietuvos garbės generalinio konsulo Čikagoje pareigas Vaclovui Kleizai.

LR Čikagos konsulato inf.

Lietuvos Respublikos Generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius prisega rašytojui Stasiui Džiugui Lietuvos valstybės apdovanojimą – Riterio kryžiaus ordiną. *Donato Soko nuotr.*

DEMOGRAFINĖ POLITIKA - TAUTOS IŠLIKIMO GARANTAS

Rokas Kepežinskas

Pastaruoju metu – tiek plačiuose visuomenės sluoksniuose, tiek politikų tarpe, vis populiarsnė fizinio tautos išlikimo tema. Ypač tai aktualu nemažėjančios emigracijos akivaizdoje, turint omeny, kad emigruoja daugiausia jauni tautiečiai. Paskutiniai statistikos duomenys neramina, vaikų darželiai bei mokyklos uždaromos irgi neatsitiktinai – katastrofiškai mažėja jų lankytojų.

Tačiau kodėl gimstamumas mažėja? Vieni teigia (ir ko gero, jie pakankamai teisūs), jog tai lemia pokyčiai jaunimo mąstyme, baimė ar nenoras prisiimti atsakomybę, “vakarietiško” gyvenimo būdo paplitimas, kai pirmiausia mokslas, darbas, karjera, pinigai, o tik po to – galbūt ir šeima bei vaikas. Priežasčių, lemiančių tokią tendenciją – auginti tik po vieną vaiką, arba išvis jų neturėti-daugybė. Gal tai skambės kaip sąmokslų teorija, tačiau nemažą vaidmenį, formuojant tautos sąmonėje tam tikras nuostatas, turi žiniasklaida. Žiniasklaida plačiąja prasme – jei nuosekliai peržiūrėsime reklaminius klipus transliuojamus per visus Lietuvos televizijos kanalus, nesunkiai pastebėsime, kad “laiminga, sveika ir pasiturinti” šeima bus tokia, kurioje maksimum du vaikai, kaip taisyklė – vienas. Ir atvirkščiai,

visa žiniasklaida mirgėte mirga liūdnomis istorijomis apie daugiavaikes šeimas, suprask, daug vaikų šeimoje (dažnai ne per daugiausia, nes šiuo metu daugiavaikė laikoma ir šeima, turinti tris vaikus) – tai problemos, nelaimės, nepritekliai ir stereotipinė “nevisuomeniška” šeimos etiketė. Niekas nesiginčys, kad žiniasklaida seniai įtakoja jaunimo gyvenimą – ypač vaikų, formuoja kas madinga, o kas ne, kas sektina ir kas ne. Taigi žiniasklaida gali būti sėkmingai pasitelkta norint propaguoti ir daug vaikų šeimą bei tvirtą tautišką šeimą. Vienok, tai tik įrankis. Reikalinga neatidėliotina, reali valstybės programa kaip skatinti jaunas šeimas turėti daugiau vaikų: “sausas” pasiūlymas gerinti gimstamumo rodiklius, apeliuojant į jaunų šeimų patriotinius jausmus – bergždžias. Tai turėtų būti kompleksinis, ilgalaikis gausios tautinės šeimos formavimo planas, susidedantis iš kelių bendrų principų, vykdomų vienu metu.

1. Finansinis – ekonominis. Tai plano dalis, nukreipta į vidutinės klasės formavimą, kuris galėtų vykti jau patikrintais būdais – daliniu paskolos būstui atlyginimu, gimus vienam ir kiekvienam paskesniai vaikui. Taip būtų išvengta tikrai nevisuomeninių “šeimų” finansavimo bei šelpi-

mo mokesčių mokėtojų pinigais, kadangi tokios “šeimos” tikrai neima paskolų būstui įsigyti. Šiuo metu siūlomas vienkartinės išmokos, gimus vaikui, padidinimas 250 Lt. yra juokingas – vaikas ne akvariumo žuvytė. Kaip žinia, būtent vidutinė klasė yra kuriančioji bet kurios tautos dalis.

Taip pat reali galimybė remti gimstamumą – pajamų mokesčio dirbančiam tėvui bei motinai mažinimas, gimus vienam, ir proporcingai kiekvienam paskesniai vaikui. Tai skatintų gimdyti tikslinę tautos dalį, dirbančią ir mokančią mokesčius į valstybės biudžetą, išvengiant nevisuomeninių šelpimo, o dalį jų, galbūt – netgi paskatinant imtis darbo.

Lietuvos derybininkams neišsuderėjus (tiksliau – nesiuderėjus) dėl sumažinto PVM taikymo vaikiškoms prekėms, valstybės reikalu turėtų būti atlyginimo sistemos sukūrimas šias prekes vartojančioms šeimoms – tai irgi įmanoma per pajamų mokesčio mažinimą.

2. Sveikatos priežiūros. Šiuo metu esamas sveikatos priežiūros pagrindas, ypač susijęs su mūsų nagrinėjamu klausimu, yra apverktinas. Vilniuje nėra normalių, vakarietiško lygio gimdymo namų. Ypač gerintina neišnešiotų bei kitų kūdikių priežiūra ir gydymas, neturėtų būti taupoma naujausių sveikatos priežiūros technologijų sąskaita.

Dirbtinis apvaisinimas daugelyje valstybių jau tapęs norma, padedantis susilaukti vaikų daugeliui šeimų, tuo tarpu, Lietuvoje tai – vis dar ko ne draudžiamas. Šiandienėmis aplinkybėmis, ko gero, tai turėtų būti sunorminta ir įteisinta, turint omeny, kiek lietuviškų šeimų sumoka didžiulius pinigus užsienio labo-

ratorijoms ir medikams, kad tik susilauktų vaikelio.

3. Įvaizdžio kūrimas. Šiame etape galėtų būti pasitelkti kad ir tokie tautos atstovai, turintys neabejotiną autoritetą jaunimo tarpe, kaip Virgilijus Alekna bei Arvydas Sabonis – sportininkai, garsinantys Lietuvą, sukūrę tautišką šeimą bei turintys ne po vieną vaiką. Taip pat kai kurie muzikantai ir t.t. Autoritetų formuojama nuomonė turėtų tikrai nemažą teigiamą įtaką tautinių šeimų kūrimuisi bei gausinimui. Šiame procese didžiausią vaidmenį turėtų žiniasklaida – šviečiamosios, gausias lietuviškas šeimas pozityviai rodančios laidos bei straipsniai (greičiausiai – užsakomieji), galėtų turėti ilgalaikį teigiamą poveikį gimstamumo augimui.

4. Kultūrinis – šviečiamasis. Ko gero pati sunkiausia plano dalis, kadangi čia turėtų būti įjungta visa mokymo įstaigų grandinė (reformuota tautinės mokyklos pagrindai), sveikatos priežiūros įstaigos ir t.t. Turėtų būti nuo paauglystės diegiama pagarba motinystei bei tėvystei, aukštinama daugiavaikių šeimų tradicija, prižiūrima lytinė jaunimo sveikata ir pan. Juolab, kad vos prieš penkiasdešimt metų nemažą dalis mūsų tėvų kartos augo pakankamai gausiose lietuviškose šeimose, tad gausi šeima – nebūtų dirbtinė ar visiškai nauja tradicija Lietuvoje, tiesiog jai reikalingas antrasis kvėpavimas. Prie to galėtų prisidėti ir Bažnyčia,

nors ir prarandanti buvusias pozicijas visuomeniniame gyvenime.

Turi būti įdiegta efektyvi šviečiamoji-mokomoji nemonų kursų jaunoms besilaukiančioms šeimoms sistema, kurių metu būtų reali galimybė šviesti jaunas šeimas ir tam tikrame ideologiniame lygmenyje: akcentas – tautinė šeima (tautiniai vaikų vardai, jiems diegiamos vertybės ir t.t.).

Be abejo, tai tikrai ne visos priemonės demografinę politikai vystyti, taip pat neatlikti ekonominiai skaičiavimai, kiek tokios priemonės galėtų kainuoti, ypač jas taikant ilgalaikiai strategijai.

Kalbant apie gausias šeimas, ko gero, vykęs pavyzdys būtų amerikiečiai - ypač jų vidutinė klasė. Ten kiekvienas naujas visuomenės narys yra suvokiamas kaip galimas vartotojas (sąvoka, turinti teigiamą prasmę), todėl tiek pavieniai verslininkai, tiek verslo visuomenė yra suinteresuota gausiomis amerikietiškomis šeimomis. Netgi jei pažiūrėsime amerikietiškus serialus, pamatysime, kad veikiančioje šeimoje yra, kaip taisyklė, trys vaikai. Pasakojama, kad jei šeima turi vieną vaiką, ji pasmerkta amžinam pasiaiškinimui prieš kaimynus ir t.t., kodėl jų šeimoje – tik vienas vaikas.

Kitas neblogas pavyzdys yra Izraelis, kur valstybės vykdoma demografinė politika, be abejonės, yra savanaudiška (Nukelta į 7 psl.)

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00

DETROIT, MI

Š. m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius dalyvavo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dienos - Kovo 11-osios paminėjimo šventėje, kuri įvyko šalia Dievo Apvaizdos lietuvių katalikų bažnyčios esančiame kultūros centre Southfield, Michigan valstijoje. Minėjimą surengė JAV Lietuvių bendruomenės Detroito apylinkė.

Tardamas sveikinimo žodį susirinkusiems, generalinis konsulas pasidžiaugė Lietuvos valstybės pasiekimais po nepriklausomybės atkūrimo, pasidalino rūpesčiais, kuriais šiandien gyvena Lietuva. A. Daunoravičius atkreipė dėmesį į faktus, rodančius, kad gyvenimas Lietuvoje nuosekliai gerėja, kartu pažymėdamas, kad žmonės, deja, dažniau mėgsta skūstis savo vargais nei pasidžiaugti pasiekimais.

Generalinis konsulas taip pat atsakė į susirinkusiųjų klausimus. Detroito ir apylinkių lietuviai daugiausia domėjosi Lietuvos Respublikos pilietybės palikimo ir grąžinimo, įgijus kitos šalies pilietybę, tvarka, teiravosi apie lietuviškų pasų keitimo proce-

Kovo 4 d. įvykusio metiniame Clevelando Lietuvių sporto klubo “Žaibo” renginyje buvo pagerbti trys nusipelnę klubo nariai ir įvesdinti į LSK “Žaibo” “Hall of Fame” ratelį. Nuotraukoje iš kairės: Vytautas Januškis, Elvyra Šikšniūtė-Vadopalienė ir Raimondas Jonaitis.

dūras bei apie Lietuvos gyventojų pajamų mokesčius.

LR Čikagos konsulato inf.

LOS ANGELES, CA

IŠKILMINGAS
KOVO 11-OSIOS
MINĖJIMAS

Tarp Vasario 16-o-sios ir Kovo 11-osios, tų dviejų brančių Lietuvai švenčių – trumpas laikotarpis. Tai yra proga pajusti lietuviškas patriotiškas nuotaikas.

Šios dvi šventės vienija viso Pasaulio lietuvius, nesvarbu, kur jie begyventų.

Šių švenčių metu skamba Lietuvos himnas. Iškelkime Lietuvos vėliavas – Sausio 13-ąją Laisvės gynėjų dieną ir Vasario 16-ąją dieną, Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną.

Šia proga sveikiname Amerikos Lietuvos Tarybos Los Angeles skyrių su pirmininku Albinu Markevičiumi, kurio iniciatyva, reprezentuojančią dvylikos Amerikos lietuvių organizacijų, kovo 12 dieną, Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje įvyko Kovo 11-osios – Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukakties šešioliktoji minėjimo šventė.

Šventę pradėjo ir ją pravedė Daiva Čekanauskaitė-Navarette. Amerikos ir Lietuvos himnus giedojo Antanas Polikaitis ir Jonas Arbas. Inвокacija kun. Stanislovo Anužio. Įdomus buvo LR Garbės gen. konsulo Vytauto Čekanausko pranešimas.

Programos vadovė perskaitė gautus sveikinimus raštu.

Minėjimo dalyje: solisčių Janinos Čekanauskienės ir Stasės Pautienės dainos. Joms

CLEVELAND, OH

17-TAS TARPTAUTINIS FESTIVALIS
CLEVELANDE

Tautybių liaudies šokių ir dainų festivalis įvyko kovo 12 d. Clevelando Allen Theater. Per 1,200 žiūrovų stebėjo 12 liaudies ansamblių, kurie linksmino žiūrovus ir apibudino juos apie savo gimtųjų kraštų liaudies meną.

Rytų ir pietų Europos kraštai vyravo programoje, nors buvo ir dinamiškas, patrauklus japonų būgnininkų ansamblis, ir kiniečių “kanklių” kvartetas (GuZheng), kuris intriguojančiai mėgdžijo visokius gamtos garsus.

Šių metų programoje negalėjo dalyvauti eilė kitų žemynų ansamblių, kurie atspindi Afrikos, Azijos bei vidurinių rytų kraštų kultūras. Eilė žiūrovų pasigedo lietuvių ansamblio, nes mūsų tautiniai šokiai labai išraiškūs ir sudėtingi, bet Clevelando “Švyturys” ruošėsi savo koncertui, kuris įvyko dieną prieš Tarptautinį festivalį kartu su mūsų “Naujoji Intriga” ir Detroito “Momiestelis”.

Eilę metų lietuvių dalyvavimas metiniam festivalyje būdavo vienas iš populiariausių. Per 17-ą metų Tarptautiniame festivalyje yra pasirodę per 50 skirtingų tautinių ansamblių, atstovaujantys kultūras iš kiekvieno pasaulio žemyno ir įvairiausių tautybių, įskaitant ir Amerikos indėnų. Anot Clevelando Playhouse Square teatrų direktoriaus John Hemsath, metinis Tarptautinis festivalis Clevelande turi ilgiausią rengimo laikotarpį Playhouse Square istorijoje.

Šiais metais lenkų, kroatų, slovėnų, vengrų, serbų, ukrainiečių, škotų, ispanų, graikų,

akompanavo Viktoras Ralys. Šv. Kazimiero parapijos choras su įdomiu metodu atliko mišraus choro, vyrų ir moterų sutartines dainas.

Po pietų svečiai turėjo progos pamatyti Pauliaus Jasiukonio ir Vytauto Petrulio montažus, kuriuose vaizdžiai atsispindi Lietuvos prisikėlimas naujam nepriklausomam gyvenimui Kovo 11 dieną, tūkstančių Lietuvos gyventojų skandavimas: nepriklausoma Lietuva, salės dalyvius uždegę plovimais.

Šventę užbaigė su padėka dalyviams Aloyzas Pečiulis. Verta padėkoti Los Angeles ALTo pirmininkui Albinui Markevičiui ir visiems ALTo dalyviams už Kovo 11-tosios minėjimo surengimą, puikių programų atspausdinimą ir už sklandų visų programos dalyvių vykdytojų darbus.

*Vytautas Šeštokas,
Los Angeles, CA*

japonų ir kiniečių ansambliai, atstovaujami 260 šokėjų, muzikantų ir dainininkų atliko dviejų valandų programą. Programą pravedė Clevelando KYC-TV 3 vyriausias redaktorius Dick Russ, kuris yra slovėnų kilmės. Nors dalyviai yra mėgėjai, dauguma ansamblių atspindėjo profesinę kokybę ir daugelis eilinių žiūrovų nekartą teiravosi, ar tai profesinės grupės.

Koncertas jau trečius metus buvo filmuojamas Clevelando miesto TV–23 stoties, kuriai vadovauja lietuvis Henry Piktturna. Festivalis bus transliuojamas per miesto stotį, kuri turi per 500,000 žiūrovų. Du anks tyvesnius festivalius filmavo vietinė PBS (Public Broadcasting System) stotis, kuri pastebėjo, kad programos buvo pritraukusios didžiausią žiūrovų skaičių, ruošiant vietines programas.

Festivalis yra rengiamas Clevelando International Services Center, ne pelno privačios socialinių paslaugų organizacijos, kuri šiais metais mini 90 metų gyvavimo sukaktį. Jai jau 18 metų vadovauja Algis Rukšėnas. Centras turi valdžios leidimą atstovauti asmenis imigracijos teisių bylose, apgyvendina politinės globos siekiančius pabėgėlius per Jungtinių Tautų ir JAV Valstybės departamento programas, mokina anglų kalbą, padeda politiniams pabėgėliams įsidarbinti ir daro vertimus iš 50 kalbų, kurios kalbamos Clevelande ir apylinkėse.

Tarptautinis festivalis turi keletą tikslų. Jis kelia reikalingas lėšas, kad agentūra galėtų stovėti tęsti programas, duoda progą tautiniams ansambliams pasirodyti pagrindinėse Clevelando teatro scenose ir apibūdina bendruomenę apie gyvą tarptautinę kultūrinę veiklą Clevelande ir apylinkėse.

Festivalis nuo pat pradžios yra remiamas *Cleveland Plain Dealer* laikraščio, kurio leidėjas ir vyriausias redaktorius Alex Machaskee yra serbų kilmės ir pats jau 30 metų veda styginę kapelą – Continental Strings. Festivalį remia ir Ohio Arts Council.

Per Tarptautinio festivalio rengimo laikotarpį eilė ansamblių kūrėsi savo bendruomenėse, kad dalyvautų koncerte, pažadindami savo pačių tautinės veiklos gyvavimą diasporoje. Viena kita iš jų paaugo į profesinio lygio grupes. Planuojama festivalį tęsti ir platinti ateityje.

Algis Rukšėnas

PRANEŠIMAS

Kandidatų į JAV LB Tarybą pristatymas pratęstas iki š.m. kovo 29 d. Mielai raginame gausiai dalyvauti ir užpildyti “Kandidatų sutikimo ir siūlymo lapus”. Jus galėsite įsigyti Dievo Motinos parapijos kavinėje po Mišių pas Onutę Šilėnienę arba pas Nomedą Vucianienę. Šv. Jurgio parapijoje pas Viliją Klimienę. Užpildytus lapus išsiųsti Ohio Apygardos komisijai:

Nomeda Vucianienė JAV LB Clevelando apylinkės valdybos narė kultūros reikalams

(Atkelta iš 6 psl.)

DEMOGRAFINĖ...

(kiekvienas žmogus yra ir būsimas kareivis), tačiau pakankamai sėkminga (būtent Izraelyje yra atlyginama dalis būsto paskolos gimus vaikams).

Kalbant apie demografinę politiką, vertėtų prisiminti, kad paskutiniaisiais dešimtmečiais lietuvių etninės-kalbinės ribos siaurėja ir traukiasi. Viena vertus, tai-kultūrinis reiškinys (asimiliacija), tačiau nepaneigiama ir demografinė pusė: lietuviai- tiesiog išmiršta. Tokios neigiamos tendencijos matomos tiek okupuotame Seinų krašte, tiek šiaurės rytiniuose rajonuose, ypač tuose, kurie yra likę už dabartinės Lietuvos respublikos sienos. Lieka lietuviški kaimų pavadinimai, lietuviškos pavardės antkapiuose... O lietuvių – nebėra. Ši minorinė gaida ne šiaip. Mažėjant tautai, natūraliai mažėja jos pasiprie-

šinimas kultūrinėms kitų tautų įtakoms ir tiesiog paprasčiausias fizinis atsparumas išorinėms ar vidinėms griau-namosioms jėgoms, prarandamas ekonominis, politinis (taipogi – ir karinis) svoris tarptautinėje arenoje. Ilgalai-kės tautinės politikos vykdymas šalies viduje neįmanomas be gausių ir augančių tautinių išteklių.

Suprantama, kad bet kokios programos yra pasmerktos nesėkmei, jei jaunos šeimos tiesiog nejaus vidinio poreikio turėti daugiau nei vieną vaiką, ir tiesiog naivu tikėtis, kad vaikai bus gimdomi vien tik dėl finansinių - ekonominių paskatų, ar dėl to, kad šito reikia tautos išlikimui. Reikalingi sudėtingi šių problemų sprendimai. Belieka tikėtis, kad ateityje valstybės vyrai ne vien tik kalbės, bet ir žengs realius žingsnius demografinę padėčiai Lietuvoje gerinti.

“Tautininkų žinios”, 2006 m. vasario mėn., Nr. 3-4.

LIETUVA IR PASAULIS

Prezidentui Valdui Adamkui skiriamuosius raštus įteikė naujasis Latvijos ambasadorius Lietuvoje Hardis Baumanis. Iki paskyrimo ambasadoriumi H.Baumanis dirbo generaliniu konsulu Sankt Peterburge. Ankstesnis Latvijos ambasadorius Lietuvoje Armandas Gutmanis atsistatydino iš posto praėjusių metų vasarą dėl asmeninių priežasčių. Ambasadaį jis vadovavo vienerius metus.

Valdas Adamkus priėmė Šiaurės ministrų tarybos generalinį sekretorių Per Unckel. Pokalbio metu aptarta situacija Baltarusijoje, kad Lietuva, siekdama paremti Baltarusijos pilietinę visuomenę, sudarė sąlygas Vilniuje veikti Europos humanitariniam universitetui, kuris 2004 m. buvo uždarytas Minske. Lietuvos vadovas aukštai įvertino Europos Komisijos ir Šiaurės ministrų tarybos pasirašytą susitarimą dėl Europos humanitarinio universiteto bakalauro ir magistrų programų finansavimo.

Lietuvos opozicinė Tėvynės sąjunga paragino surengti skubias konsultacijas su Lenkijos Vyriausybe ieškant būdų, kaip sustabdyti smurtines Baltarusijos valdžios akcijas prieš demokratinę opoziciją. Tai kovo 24 d. pranešė Seimo Užsienio reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas Audronius Ažubalis.

Konservatoriai, smerkia kovo 23 d. naktį įvykdytą Baltarusijos jėgos struktūrų akciją, per kurią buvo suimta apie 250 taikių Minsko centre protestavusių demonstrantų. "Šie autoritarinio režimo veiksmai patvirtina pačias liūdniausias prognozes, kad po neteisėtų ir sufalsifikuotų rinkimų Baltarusijos valdžia imsis plataus masto represinių priemonių prieš tuos asmenis, kurie aktyviai dalyvavo ir rėmė demokratinį permainų siekiančius opozicijos vadovus", - teigė A.Ažubalis.

Tėvynės sąjunga, smerkdama pastarąją eilinę smurto akciją, ragina Lietuvos Vyriausybę, ypač Užsienio reikalų ministeriją, išnaudoti visas galimybes, kad Europos Sąjunga imtųsi ryžtingų veiksmų nutraukti vykdomą smurtą Baltarusijoje bei apsaugant ir Baltarusijos demokratinės opozicijos vadovus.

Lietuvos ambasada Minske kovo 24 d. įteikė notą Baltarusijai, kurioje prašoma patvirtinti, ar informacija apie šioje šalyje sulaikytus Lietuvos piliečius yra teisinga. Tai patvirtino Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos atstovai. URM atstovų teigimu, Lietuvos ambasados Minske konsulas kovo 24 d. nuvyko prie protestuotojų sulaikymo vietos ir susisiekė su Baltarusijos milicijos pareigūnais, kurie kol kas nepatvirtino Baltarusijos žiniasklaidos paskelbtos informacijos, jog tarp sulaikytųjų yra ir Lietuvos piliečių.

Minske vyko Baltarusijoje reziduojančių Europos Sąjungos (ES) valstybių ambasadorių pasitarimas, kuriame buvo svarstoma šioje šalyje susidariusi situacija. Demokratijos reikalavę baltarusių jaunuoliai centrinėje Minsko aikštėje netrukdomi protestavo keturias naktis, bet kovo 23 d. naktį milicininkai sulaikė kelis šimtus protestuotojų. Per 20 minučių iš protestuotojų palapinių miestelio Minsko Spalio aikštėje ir jų svajonės mesti iššūkį autoritariškajam prezidentui Aleksandr Lukašenka liko tik peršlapusių palapinių, batų, miegmaišių ir transparantų su tokiais užrašais kaip "Baltarusija Europoje!" krūva.

Irake, šiaurinėje Al Hartos dalyje, vėlyvą kovo 23 d. popietę buvo apšaudyti užduotį vykdę lietuvių būrio LITCON-7 kariai. Lietuviai sėkmingai atsitraukė, nė vienas karys nenukentėjo. Kaip pranešė Lietuvos kariuomenės Lauko pajėgų vado sekretoriatas, LITCON-7 būrio kariai patruliavo netoli Al Hartos priemiesčio. Lietuvių patruliui vykstant į užduoties vietą, gyvenvietėje pasigirdo šūviai. Netrukus kariai pastebėjo tris įtartinus asmenis, iš kurių vienas nešėsi lengvąjį kulkosvaidį. Lietuvių kariai sulaikė du įtariamuosius ir konfiskavo ginklą. Maždaug po penkiolikos minučių ir lietuvių karių pusę buvo paleisti šūviai, po kiek laiko netoliese pasigirdo du sprogimai. Patruliuojantys kariai atidengė atsakomąją ugnį ir, prisidengę dūmų uždanga, atsitraukė. Kovo 24 d. rytą visi LITCON-7 būrio kariai sėkmingai grįžo į stovyklą poilsiui. Pastarąjį kartą Lietuvos kariai Irake į incidentą buvo patekę kovo 18-ąją, kai patruliavimo metu Al Hartos apylinkėse sprogo savadarbis sprogmuo, tačiau kariai nenukentėjo.

Tarptautinę taikos palaikymo misiją Irake atliekantis LITCON-7 būrys yra suformuotas iš maždaug pusšimčio profesinės karo tarnybos karių, tarnaujančių Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotajame pėstininkų batalione. LITCON yra priskirtas Didžiosios Britanijos atsakomybės sektoriui. Iš viso Irake tarnauja apie 60 Lietuvos karių.

Lietuvos ambasada Minske kovo 24 d. gavo oficialų atsakymą, jog tarp kovo 23 d. naktį Minsko centre sulaikytų asmenų Lietuvos piliečių nėra.

LGITIC

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus ir Alma Adamkienė priėmė Belgijos karalių Albertą II ir karalienę Paolą kovo 20 d., Vilniuje.

www.president.lt

PREZIDENTAS SU NATO ASAMBLĖJOS PIRMININKU APTARĖ TRANSATLANTINĖS INTEGRACIJOS KLAUSIMUS

Vilnius, kovo 24 d. Lietuvos Respublikos prezidentas Valdas Adamkus priėmė NATO Parlamentinės asamblėjos pirmininką Pierre Le-louche. Jis atkreipė dėmesį, kad NATO tampa pagrindiniu euroatlantinio saugumo dia-logo forumu, kuriame svarstomos visam pasauliui aktualios saugumo problemos. "NATO turi transformuotis, kad galėtų atsakyti į šiuos iš-šūkius ir išliktų patikimiausiu saugumo garantu. Mūsų ma-

nymu, NATO transformacijos procese turi būti išlaikytas pagrindinis kolektyvinės gy-nybos principas", - pabrėžė prezidentas.

NATO Parlamentinės asamblėjos pirmininkas P. Lelouche padėkojo Lietuvai už svarų vaidmenį remiant de-mokratinį procesą Rytų Europos regione ir už mūsų šalies pastangas padėti Gru-zijai ir Ukrainai siekti savo euroatlantinių tikslų. Jis sakė, kad šiame procese labai daug

prisidėjo Lietuvos parlamen-tarai NATO parlamentinėje asamblėjoje.

Prezidentas V. Adamkus pabrėžė, kad NATO turi tęsti "atvirų durų" politiką. Šalies vadovas pažymėjo, kad būtina svarstyti klausimą dėl NATO santykių su Rusija bei Rytų Europa apskritai. Pokalbio metu prezidentas akcentavo NATO parlamentinės asamblėjos vaidmenį aiškiai ir atvirai įvertinant rinkimus Baltaru-sijoje.

www.president.lt

ES ĮPAREIGOJA KOMISIJĄ PARENGTI BENDRĄ ENERGETIKOS POLITIKĄ

Europos Vadovų Taryba įpareigojo kovo 24 d. Europos Komisiją parengti bendrą energetikos politiką, kuri už-tikrintų tiekimo saugumą, sujungtų Europos elektros energijos tinklus ir leistų ge-riau išnaudoti atsinaujinančius energijos šaltinius. "Dabar esame konkrečiai įpareigoti pateikti pasiūlymus, tai ir ketiname daryti", - pareiškė Komisijos pirmininkas Jose Manuel Barroso.

"Europos vadovai sutiko skatinti konkurencingumą, darną, solidarumą ir tvarumą", - pridūrė jis. Komisijos pirmi-ninkas smulkiau duotos už-duoties nekommentavo, tačiau vadovų išvadų projekte mi-nima, kad Komisijai bus nu-rodyta parengti "Europos ener-getikos politiką".

Šiame dokumente turi būti numatytas bendros užsienio ir prekybos politikos plėtojimas energetikos tikslams remti, nauji būdai energijos tiekimui ir transportavimo maršrutams diversifikuoti, taip pat bendri veiksmai krizių atveju.

ES buvo priversta spręsti energetikos klausimus metų pradžioje, kai Rusija dėl ginčo su Ukraina nutraukė dujų

tiekimą, dėl kurio nukentėjo kai kurios bloko šalys.

Keisti energetikos politiką taip pat skatina rekordinės energijos išteklių kainos ir protekcionizmo kai kuriose ES rinkose apraiškos.

Europos Vadovų Tarybos posėdžiui pirmininkaujantis Austrijos kancleris Wolfgang

Schuessel pareiškė, kad šis susitikimas yra bendros ES energetikos politikos kūrimo pradžia ir politika ateinančiais metais bus reguliariai peržiū-rima. "Birželį svarstysime energetikos klausimus už-sienio politikos kontekste", - sakė W.Schuessel.

LGITIC

A. VALIONIS LIETUVĄ RAGINA PLĖTOTI SANTYKIUS SU AZIJA

Lietuvai svarbu "neištirpti" beribėje Vakarų ir vieno spar-čiausiai besivystančios re-giono - Azijos politinių ir ekonominių santykių erdvėje, teigia užsienio reikalų mi-nistras Antanas Valionis.

"Turime siekti investicijų iš šio regiono, pagal galimybes - ir patiems čia investuoti, o kartu - taip pertvarkyti Lietu-vos ūkį, kad atlaikytume nuo-lat didėjančią Azijos šalių kon-kurencinį spaudimą. Reikia prisitaikyti prie naujų sąlygų, nes kito kelio paprasčiausiai nėra", - Seime prasidėjusioje konferencijoje "Ekonominė Azijos raida ir Europos Są-junga: naujųjų ES narių po-žiūris" kalbėjo A.Valionis.

Jo teigimu, tik išsprendę šiuos uždavinius, galėsime

pasakyti, jog radome būdą įtvirtinti Lietuvą globaliame XXI amžiaus valstybių ir ci-vilizacijų sambūvyje.

Pasak A.Valionio, Azijoje Lietuvos balsą turi girdėti ir gerbti.

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas apgailestavo, kad Lietuvos ekonominiai ryšiai su kai kuriomis Azijos valsty-bėmis nepatenkinami. Jo tei-gimu, Lietuva ir pati per mažai investuoja į Kiniją, Pietų Korėją, Japoniją, ir iš šių šalių sulaukia mažai investicijų.

Lietuvos eksportas į Japo-niją siekia apie 0,13 proc. viso šalies eksporto, į Kiniją ir Pietų Korėją - dar mažiau.

Iš šių valstybių importas sudaro ne daugiau kaip 2 proc.

LGITIC

GARBINGA LIETUVIŲ OPEROS SUKAKTIS

Juozas Končius

Sulaukus penkiasdešimties metų, verta stabtelėti ir pamąstyti, kas per tą laikotarpį vyko ir kuria linkme eina tolimesnis kelias. Visa tai aktualu žmogui, o juo labiau organizaciniame gyvenime. Jei žmogui tokia sukaktis svarbi, tai organizacijai gyvuojančiai pusę šimtmečio suteikia dar didesnę reikšmę. Šiuo atveju mūsų žvilgsnis krypta į Lietuvos operą, kuri šiais metais kaip tik ir mini tokią sukaktį.

Kai 1956 metais Lietuvos operą kūrė jauni žmonės pilni energijos ir entuziazmo, jiems svarbu buvo veikti, kurti ką nors reikšmingesnio, ne kasdieniško. Kiek ilgai ši veikla tesis, kiek operų bus pastatyta, steigėjai tuo turbūt per daug nesirūpino – svarbu išverti dabar, gerai atlikti pradėtą darbą.

Kompozitorius Vytautas Klova

Prieš įsisteigiant Lietuvos operai, Čikagos lietuvių kultūrinis gyvenimas jau buvo ganėtinai gyvastingas. Prasidėjęs emigracijos srautas per keletą metų jau buvo spėjęs įeiti į normalias vėžes, iš organizacinės studijos prasidėjo konkreti visuomeninė bei kultūrinė veikla. Vienas iš naujai įsisteigusių gan sėkmingą veiklą išvysčiusių kultūrinių reiškinių, buvo Čikagos ir apylinkėse plačiai pasireiškęs Vyrų choras, kurio tarpe lietuviškos operos steigimo mintis kurį laiką jau brendė.

Lietuvių operos užuomazga prasidėjo su išrinkta 1956 m. Vyrų choro valdyba, kurią sudarė Vytautas Radžius ir nariai Leonas Bildušas, Vytautas Gutauskas, Kazys Skaisgirys ir Pranas Olis. Tų pačių metų vasario 19 dienos posėdyje pirm. V. Radžiui pasiūlius, valdybos nariai pritarė ir ėmėsi konkrečių žygių operos steigimui. Valdyba pasiskirstė darbais ir buvo sudarytas veiklos planas. Pirmam pastatymui buvo pasirinkta G. Verdi opera “Rigoletto”. Ši opera buvo pasirinkta todėl, kad pastatymui pakako vien vyrų choro. Operos pastatymui vadovauti pakviestas muzikas Vladas Bal-

trušaitis, operos pastatyme jis dainavo ir Rigoletto partiją. Operą dirigavo muz. Aleksandras Kučiūnas, režisavo Kazys Oželis, dailininku buvo pakviestas Vytautas Virkau, o chormeisteriu, su Vyrų choru sėkmingai dirbęs, Alfonsas Gečas. “Rigoletto” premjera ramos šviesą Maria aukštesniosios mokyklos auditorijoje išvydo 1957 metų kovo 30 d. Publika pirmąjį pastatymą entuziastingai priėmė, operos vyko keletas spektaklių, visi buvo publika perpildyti.

Pradėtas darbas nesustojo. Kitais metais prie vyrų choro prisijungė naujai sudarytas moterų choras, kuris buvo reikalingas statant Ch. Gounod operą “Faustas”. Greitai bėgo metai, viena klasikinė opera sekė kitą, Lietuvos opera išgyveno aukso amžių. Lietuvos operai dirigavo Aleksandras Kučiūnas, Vytautas Marijošius, Arūnas Kaminskas ir kiti. Ilgiausiai ištęsėjo, pastaruoju metu Lietuvos operos reikalais besisielojantis maestro Alvydas Vasaitis.

Meno aukštumas Lietuvos opera išgyveno su solistais Stasiu Baru, Jonu Vazneliu, Algirdu Braziu, Dana Stankaityte, Lilija Šukyte, Gina Čapkauskiene bei Daiva Mongirdaite. Pažymėtini ilgus metus operoje dainavę Julius Savrimas, Margarita Momkienė, Vaclovas Momkus. Chormeisteris yra Manigirdas Motekaitis. Kiek dainininkų perėjo Operos narių eiles, skaičius būtų stebinantis. Vieni choristai dalyvavo trumpiau, buvo tokių kurie dešimtmečiais liko Operai ištikimi, o nemažai veteranų yra dainuojančių dar ir šiandien.

Metų slinktyje Operai teko išgyventi ir sunkesnių valandų, bet sunkumus ji atlaikė, veiklos nenutraukė. Sušvitęs horizonte Atgimimas, vėliau Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė suteikė visiems ryžto, o iš Tėvynės buvo sulaukta pastiprinančių jėgų. Režisierius Eligijus Domarkas su Lietuvos opera darbuojasi jau per dešimt metų. Mortono gimnazijos auditorijoje sužibo Lietuvos valstybinės operos žvaigždės – Virgilijus Noreika, Irena Milkevičiūtė, Arvydas Markauskas, o kai kurios spindės ir šių metų sukaktuvinės komp. Vytauto Klovos operos “Pilėnai” pastatyme: Nida Grigalavičiūtė (šiuo metu gyvenanti Čikagoje), debutantė Dalia Kužmarskytė, Vladimiras Prudnikovas, Audrius Rubežius, Vytautas Juozapaitis ir Liudas Norvaišas.

Scena iš V. Klovos “Pilėnų” operos, kurios spektaklis Čikagoje buvo 1994 m. balandžio 17 d. Irena Milkevičiūtė – Eglės, Margirio dukters vaidmenyje, Virgilijus Noreika – Rūtenio, Nalšios valdovo rolėje. Šiomet Lietuvos opera, minėdama 50 metų jubiliejų, vėl stato “Pilėnus” balandžio 30 d. Eglė dainuos Nida Grigalavičiūtė, Rūtenį – Audrius Rubežius.

J. Tamulaičio nuotr.

Atvyksta iš Lietuvos aštuoni talkininkai vyrų chorui. Moterų choras šiuo metu yra stiprus, savo tarpe jos turi gražų būrį naujųjų ateivių dainuojančių beveik 10 metų.

Lietuvių operos šventiniai renginiai prasidės 50 m. veiklos paroda. Jos atidarymas įvyks balandžio 8 d., šeštadienį, 4 val. p.p., Jaunimo centre, Čiurlionio galerijoje, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL. Paroda tęsis tris savaites.

Kompozitoriaus Vytauto Klovos opera “Pilėnai” spektaklis įvyks balandžio 30 d., sekmadienį, 3 val. p.p., Mortono gimnazijos auditorijoje, 2401 S. Austin Boulevard, Cicero, IL. Bilietus į “Pilėnų” operą galima įsigyti “Seklyčioje” 2711 W. 71st St., Chicago, IL, tel. 773-476-2655. Bilietai parduodami pirmadieniais – ketvirtadieniais nuo 9 val. r. iki 4 val. p.p. ir šeštadieniais nuo 10 val. r. iki 2 val. p.p.. Penktadieniais bilietai nepardavinėjami. Užsakymus paštu prašome siųsti Lithuanian Opera, Inc., 3222 W. 66th Place, Chicago, IL 60629. Tel. pasiteiravimui 773-925-6193. Bilietų kainos nuo 25 iki 50 dol. Asmenys aukoję 250 dol. gaus 2 bilietus į operos spektaklį ir 2 pakvietimus į pokylį.

Šventės pokylis (su pakvietimais arba įsigijus specialius bilietus) vyks tuojau po operos spektaklio Jaunimo centro salėje, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL. Tuo metu dar vyks Čiurlionio galerijoje ir apžvalginė Lietuvos operos veiklos paroda. Daugiau apie Lietuvos operą skaitykite interneto tinklalapyje www.lithoperachicago.org

Ten rasite ir bilietams užsakyti formą.

“Pilėnų” operos bus tik vie-

PRISTATOMA KRYŽDIRBYSTĖ

Lietuvos liaudies kultūros centro salėje pristatyta kompaktinė plokštelė "Kryždirbystė Lietuvoje".

Plokštelę parengė Lietuvos liaudies kultūros centras. "Kryždirbystė Lietuvoje" skelbiama apie 600 nuotraukų, kurios atskleidžia dabartinį Lietuvos kryždirbystės vaizdą: formų įvairovę, ikonografiją, apeigas, geriausius meistrus. Veikia kryždirbystės nuotraukų ekspozicija.

Elektroninė knyga "Kryždirbystė Lietuvoje" supažindina su kryžiais, koplytėlėmis, naujoviškų formų mediniais paminklais, juose esančiomis skulptūrėlėmis, paplitimo ypatybėmis, papročiais bei nas spektaklis. Patartina bilietais apsirūpinti iš anksto. Prieš spektaklį Mortono mokyklos vestibulyje bilietų kasa veiks nuo 1 val. p.p. iki 3 val. p.p. – iki spektaklio pradžios, žinoma, jeigu dar bus likę bilietų. Prie kasos prieš spektaklį paprastai susidaro susikimšimas, daug patogiau, kai atvykus į salę bilietais nebereikia rūpintis.

Operos vadovai kviečia visus, nevengiant ir ilgesnės kelionės, atvykti į Lietuvos operos sukaktuvinę šventę. Užpildykime Mortono auditoriją, kad neliktų nė vienos tuščios kėdės. Dalyvaukime kompozitoriaus Vytauto Klovos herojinio turinio “Pilėnų” operos pastatyme, kuriame išgyvensime dvasinį pakilimą su veikalo atlikėjais scenoje, o savyje pajusime lietuvių kultūros išeivijoje sužibėjimą bei tautinį pasididžiavimą; tuo pačiu padrąsinsime Lietuvos operą gyvuoti toliau ir kiekvieną pavasarį suruošti mums dar naują dvasinio atsigavimo šventę.

daugiau kaip trimis dešimtėmis meistrų. Siekiama atskleisti kuo platesnį šio ypatingo lietuvių liaudies meno bei kultūros reiškinių vaizdą.

Kryždirbystė pristatoma informaciniais tekstais, nuotraukomis (apie 600), filmuota medžiaga. Elektroninėje knygoje publikuojami sodybose, kapinėse ir kitur stovintys kryžiai, koplytėlės, kitokių formų mediniai paminklai. Tik leidinio ikonografijos skyrius yra papildytas muziejuose esančių eksponatų nuotraukomis – jos padeda pažinti populiariausių skulptūrėlių siužetų vaizdavimo tipus ir ypatybes.

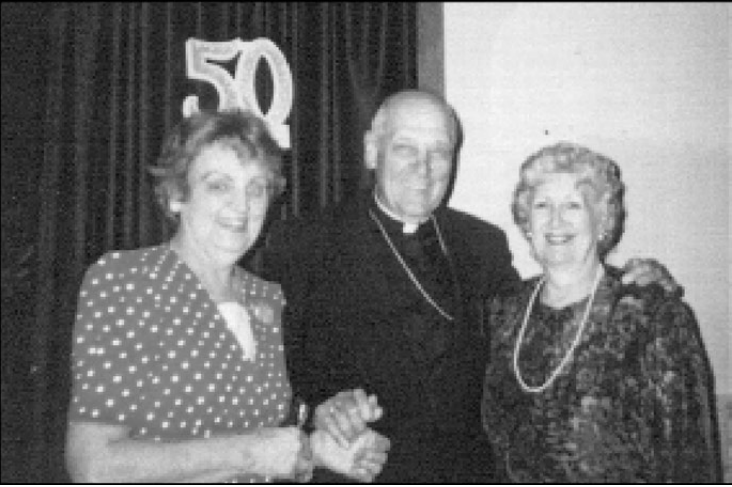
Leidinyje siekta parodyti kuo daugiau ir kuo įvairesnių senosios ir dabartinės kryždirbystės pavyzdžių, kuriuose atsispindi kryždirbystės tradicijos bei raida. Bandyta, kiek leido natūroje esanti medžiaga, parodyti ir regioninius kryždirbystės bruožus.

Lietuvių kryždirbystės tradicijų unikalumas, jų gyvybingumas, kūrinių didelė meninė vertė yra pripažinta pasauliniu mastu – 2001 m. lietuvių kryždirbystė UNESCO buvo įrašyta į Žmonijos žodinio ir nematerialaus paveldo šedevrų sąrašą. **LGITIC**

LATVIJOS DAILĖS MUZIEJUJE - LIETUVOS SKULPTORIAUS DARBAI

Rygoje, Latvijos dailės muziejuje, atidaryta Baltijos Asamblėjos ir kultūros ir meno premijos laureato, skulptoriaus Mindaugo Navako paroda "R/darbai". Parodoje eksponuojami tiek ankstyvieji, tiek naujausi menininko kūriniai.

Parodą pristatė Latvijos dailės muziejus bei Lietuvos dailės informacijos centras. **LGITIC**

Arkivyskupas P. Marcinkus savo gimtinėje, Ciceroje, kai jis šventė savo kunigystės 50-ją sukaktį. Šalia jo lietuvių veikėjos Loreta Stukienė ir Evelina Oželienė.

E.Šulaičio nuotr.

ARKIVYSKUPAS POVILAS MARCINKUS AMŽINAM POILSIUI – LIETUVIŲ ŠV. KAZIMIERO KAPINĖSE

Edvardas Šulaitis

Arkivyskupas Povilas Kazimieras Marcinkus, gimęs 1922 m. sausio 15 d. tada lietuviškame Cicero miestelyje, atsigulė amžinam poilsiui kovo 2 d. Šv. Kazimiero kapinėse šalia savo šeimos narių bei kitų tautiečių.

Turėjęs aukščiausią poziciją Vatikano hierarchijoje šis Amerikos lietuvis, per 84 metų laikotarpį patyrė nemažą džiaugsmingų bei garbingų įvykių, tačiau susidūrė ir su liūdno pobūdžio įvykiais.

1947 m. Čikagoje kunigu iššventintas Marcinkus, 1950 m. popiežiniame Grigaliaus universitete studijavo Kanonų teisę ir gavo daktaro laipsnį. Netrukus po to buvo pakviestas Vatikano diplomatinėm tarnybon: dirbo Bolivijoje ir Kanadoje, o nuo 1959 m. buvo Vatikano valstybės sekretoriauto vertėju, vėliau popiežiaus Pauliaus VI sekretoriumi.

Pradžioje gavo tituliarinį vyskupo titulą, o 1969 m. tapo rezidenciniu vyskupu.

Buvo paskirtas Religinės veiklos instituto prezidentu (šios pareigos apėmė ir Vatikano banko valdymą). Jis tapo vyriausiuoju Vatikano finansų tvarkytoju, buvo Vatikano valstybės gubernatoriumi.

1981 m. jis buvo paskirtas tituliariniu arkivyskupu. Vėliau jam buvo žadėta ir kardinolo kepurė, nes jo vadovaujamas postas turėjo priklausyti kardinolui.

Tačiau trumpai prieš numatytas kardinolo titulo suteikimo iškilmes, iškilo finansinis skandalas, kurio metu žlugo italų Banco Ambrosiano (su juo Vatikanas turėjo artimus ryšius) ir dingo 1,3 milijardų dolerių. Dėl to buvo norėta apkaltinti ir P. Marcinkų, tačiau jo diplomatinis statusas neleido tai padaryti ir jis išvengė tiesioginės bylos.

Vėliau arkivyskupo P. Mar-

cinkaus turėtas postas buvo panaikintas, o jis pats 1990 m. išleistas į pensiją. Buvo kvieistas apsigyventi Čikagoje, tačiau jis pats pasirinko šiltosios Arizonos Sun City miestelį, kur prisiglaudė vietinėje parapijoje. Ten du kartus savaitėje laikė mišias angliškai, o du kartus per mėnesį lietuviškai kalbantiems Arizonos gyventojams.

Povilas Marcinkus gimė Cicero lietuvių telkinyje netoli šv. Antano lietuvių parapijos bažnyčios ir mokyklos. Jo tėvas Mykolas buvo langų valytojas, o motina Elena dirbo kepykloje. Šeima gyveno gana skurdžiai, nes augo 5 vaikai. Be Povilo buvo Ipolitas, Viliamas, Bronius ir Matilda. Tačiau tėvai, padedant šv. Antano parapijos klebono kun. Vaičiūno, pajėgė jaunąjį Povilą leisti į mokslus. Baigęs šv. Antano parapijos mokyklą, lankė Quigley paruošiamąją ir St. Mary of the Lake kunigų seminariją, Mundeline, IL.

Šv. Antano parapijos mokykloje išmoko kalbėti lietuviškai, nes ši kalba buvo dėstoma kasdien. Lietuvių kalbos jis neužmiršo iki mirties. Kadangi buvo aukšto ūgio, tai buvo pravardžiuojamas „meška“, vėliau – „gorila“ ir neblogai žaidė krepšinį ir futbolą.

Jo stambus kūno sudėjimas turėjo įtakos ir j. P. Marcinkaus pakvietimą būti trijų popiežių apsaugos žmogumi. Jis visada buvo matomas popiežių kelionių planavime bei jų pravedime. Jis labai išgarsėjo po to, kuomet 1970 m. Maniloje su tvarkė peiliu ginkluotą popiežiaus Pauliaus VI užpuoliką.

Dažnas svečias Cicero

Nors ilgus metus tarnaudamas Vatikane ar kitur, jis neužmiršo gimtojo Cicero miesto, artimųjų bei kitų pažįstamų. Vietinėje šv. Antano

parapijos bažnyčioje laikydavo šv. Mišias, dalyvaudavo iškilmėse.

Jau gyvendamas Arizonoje 1997-aisiais jis šv. Antano parapijos bažnyčioje atlaikė jo 50 metų kunigystės sukakčiai skirtas šv. Mišias, o po jų parapijos salėje turėjo susitikimą – vaišes su parapijiečiais.

Cicero lietuvių kolonijoje gyvenantis dr. Petras Kisielius mums sakė, kad jis gydė arkivyskupo motiną Eleną bei kelis brolius. O su seserimi Matilda ruošėsi kelionei į Vatikaną, kai arkivyskupui turėjo būti įteikta kardinolo kepurė.

“Dievo bankininko” – laidotuvės buvo gana kuklios

Nors lietuvių kilmės arkivyskupas Povilas Kazimieras Marcinkus buvo aukščiausią rangą Vatikane turėjęs dvasiškis, tačiau jo laidotuvės kovo 2 d. buvo, palyginus, gana kuklios.

Jo diplomatinis statusas išgelbėjo jį nuo teismų ir didesnių nemalonumų, tačiau į kapus jis nusinešė daugelį paslapčių, kurios dabar jau gal niekada nebus paskelbtos viešumoje. Tačiau apie šį lietuvių kilmės dvasiškį jau dabar yra parašyta dešimtys tūkstančių straipsnių ir nemaža knygų, kur iškeliami tariaimi arkivyskupo P. Marcinkaus „nusikaltimai“.

Bet šio žymaus dvasiškio, kuris paskutinius savo gyvenimo metus ramiai praleido mažoje parapijoje Sun City mieste Arizonoje, aptarnaudamas amerikiečius ir lietuvius, laidotuvėse buvo kalbama tik apie jo gerus darbus ir jo meilę žmonėms bei Dievui.

Jis buvo pašarvotas Šv. Vardo katedroje, nuo 9 val. iki 10:30 val. ryto, kur mirusį lankė bent pora šimtų žmonių, dalis suvažiavusių iš tolimų vietovių. Prasidėjus šv. Mišioms, kurias laikė Čikagos arkivyskupijos valdytojas kardinolas Francis George, jau

Jums priklauso **nekilnojamas turtas** Baltijos šalyse?
Ar jis Jums daugiau našta nei **nauda**?
Ar jis sukelia **stresą** Jūsų šeimoje?
Ar jis komplikuoja Jūsų **turto** planavimą?

MES GALIME PADĖTI

Esame JAV įsikūręs fondas, kurio pagrindiniai investuotojai yra JAV, Danijos ir Vokietijos subjektai. Dabar mes ieškome nekilnojamo turto pagrindiniuose Latvijos, Lietuvos ir Estijos miestuose ir šalia jų:

* Gyvenamosios paskirties
* Komercinės paskirties

* Pramoninės paskirties
* Žemės

Su ankstesniu verslu, Latvia Realty Fund LP, mes turime 8 metų darbo patirtį. Esame sąžiningi, išsilavinę ir profesionalūs. Aplankykite mūsų interneto svetainę (www.latviarealty.com) arba susisiekite su mūsų direktoriumi Richard N. Golden elektroniniu paštu (rng@latviarealty.com) arba žemiau nurodytais telefonų numeriais.

Baltic Capital Management BV

AMSTERDAMAS

Tel. +31.20.419.9406
Fax +31.84.224.8955

Niujorkas

+1.212.262.5600

Ryga

+371.928.2835
+371.787.3021

DON VARNAS VETERANŲ POSTO SUKAKTIS

Čikagoje veikia didžiausios šioje šalyje karo veteranų organizacijos Amerikos Legiono du lietuviški postai: Dariaus – Girėno (Nr. 271), pradėtas organizuoti 1932 m., Don Varno (Nr. 986), neseniai atšventęs savo 60-ąją gyvavimo sukaktį.

Šie postai pavadinti žymiųjų čikagiečių lietuvių vardais. Jeigu apie Darių ir Girėną, visi lietuviai žino, kas jie buvo, tai Don Varnas yra mažiau girdėtas. Šis vyras yra buvęs Čikagos lietuvių jaunimo organizacijos – Lietuvos Vyčių veikėjas, žuvęs tarnaudamas JAV kariuomenėje II-jo pasaulinio karo metu (1944 m. pabaigoje) Vokietijoje.

Don Varno postą suorganizavo II-jo pasaulinio karo veteranai 1945 metais. Pirmasis šio posto vadovas („komenderis“) buvo veiklus tautietis Jack L. Jatis – Juozaitis, žinomas lietuvių veikėjas, dar ir dabar aktyvios tautietės – Marijos Rudienės brolis.

Per tuos 60 m. šio posto vadovais yra buvę dešimtys žmonių, o šiuo metu jam vadovauja Clifford A. Glass. Prie šio

posto veikia ir moterų pagalbinis vienetas, kuriam daugumoje priklauso veteranų žmonos ar jų šeimų narės. Moterų vienetui ilgiausiai vadovavo Anelė Pocienė, o dabar šiose pareigose yra jos dukra Mary Ellen Martis-Martienė.

Don Varnas Postui priklauso nemaža veteranų iš Korėjos karo laikų, kurie tada dar neseniai atvykę iš pabėgėlių stovyklų Vokietijoje, buvo paimti į JAV armiją atlikti karinę prievolę. Tačiau ir tokių eilės jau mažėja, nes ir jie jau pradeda iškeliauti amžinybėn. Prieš metus laiko kaip tik mirė veiklus posto valdybos narys Julius Lintakas.

Pobūvis nebuvo gausus

Don Varno posto nariai ir pagalbinio vieneto atstovės 2005 m. gruodžio 11 d. buvo susirinkę į Camelot banketų salę Hickory Hills, IL. Atšvęsti 60-ąją gyvavimo sukaktį. Gaila, kad dalis vyresnio amžiaus žmonių dėl ligos čia negalėjo dalyvauti ir atsiimti atžymėjimo ženklų. Į pobūvį susirinko tik 40 žmonių, kurių tarpe buvo

(Nukelta į 11 psl.)

buvo susėdę apie 400-500 tikinčiųjų.

Gedulingose pamaldose, kurios užtruko tik 1 valandą 5 min. buvo 2 kardinolai, 22 vyskupai ir 44 kunigai.

Gražiai nuskambėjo iš St. Petersburgo Floridos atvykusio vyskupo Robert Lynch, kuris iškėlė mirusiojo pasišventimą Dievui, jo rūpestį tikinčiaisiais, norą tarnauti eiliniams žmonėms, pamokslas.

Po pamaldų laidotuvių procesija pajudėjo į šv. Kazimiero lietuvių kapines. Čia netoli kapo duobės (o ji buvo šalia mauzoliejiaus, kurį arkivyskupas P. Marcinkus prieš porą metų pašventino „Memorial Day“ iškilmių proga) buvo

ir Marcinkų šeimos kapavietė, kur ilsėjosi arkivyskupo tėvai ir kiti artimieji (jis buvo paskutinis iš 5 Marcinkų šeimos asmenų, palaidotas šiose kapinėse).

Po trumpų apeigų prie kapo, laidotuvėms vadovavęs kun. Jonas Kuzinskas pasiūlė sugiedoti lietuvišką giesmę „Marija, Marija“, kurią, deja, tik dalis iš susirinkusiųjų mokėjo. Daugumoje girdėjosi tik kun. J. Kuzinsko ir vienuolių kazimieriečių balsai.

Laidotuvių pietums susirinkusieji buvo pakviesti į netoli šv. Kazimiero kapinių esantį restoraną, kur buvo užbaigta arkivyskupo P. Marcinkaus paskutinės kelionės į amžinybę programa.

RENGINIŲ KALENDORIUS

BALANDŽIO 2 d., Pietūs paremti beglobiams vaikams Lietuvoje. Ruošia “**Vaiko vartai į mokslą**” organizacija Dievo Motinos parapijoje.

BALANDŽIO 9 d., 11 val. Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje **Clevelando ateitininkų metinė šventė** – iškilmingas susirinkimas – agapė.

BALANDŽIO 23 d., 11:30 v.r. - Atvelykio stalas Šv. Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 14 d., 11:30 v.r. Motinos dienos priešpiečiai Šv.Jurgio parapijos salėje.

GEGUŽĖS 20 d. “Exultate” organizuojamas koncertas “**Atsiliepk daina!**” Dalyvauja visos Clevelando grupės vykstančios į VIII Lietuvių dainų šventę Čikagoje (“Exultate”, “Svaja”, “Naujoji intriga”, ir “Šauktukas!”).

GEGUŽĖS 29 d. 8:30 v.r. – Prisiminimo dienos (Memorial Day) apeigos, šv. Mišios ir pusryčiai. Rengia katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

BIRŽELIO 11 d., sekmadienį, 3:00 val. p.p. **Baisiojo Birželio** minėjimas Latvių bažnyčioje, Lakewood, OH. Rengia Clevelando Baltiečių komitetas.

BIRŽELIO 18 d. 11:30 Tėvų dienos priešpiečiai Šv. Jurgio parapijos salėje.

LAPKRIČIO 12 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

(Atkelta iš 10 psl.)

DON VARNAS...

jau 90 m. amžiaus sulaukęs prieš 60 metų į postą įstojęs, žymusis solistas Algirdas Brazis.

Taip pat iš 60 m. postui priklausančių narių buvo pagerbti – Joseph Stanaitis, Raymond Termenas, Ben J. Norbut, Alphonse Kizlaitis, Ed Pocius, Dominic Lamsarges, Chester J. Matewick.

50-ties metų pažymėjimus gavo Raymond Masiliūnas, Bronius Mikėnas, Edvardas Šulaitis; 45 metų – George C. Salis, Feliksas Daukus; 40 metų – V. Kupcikevičius. Kiti gavo trumpesnės narystės pažy-

mėjimus. Ne visi iš šių pagerbtųjų galėjo asmeniškai dalyvauti.

Tie kurie galėjo atsilankyti ir pabuvoti kartu su savo senais draugais ir prisiminti JAV kariuomenėje bei karuose praleistas dienas, džiaugėsi šiuo renginiu ir dėkojo jo organizatoriams. Čia dar noriu pranešti nelinksmą žinią, kad neseniai stiprokai susirgo anksčiau minėto renginio vienas iš organizatorių, kuris Don Varnas postui priklauso jau 60 metų. - Edvardas Pocius. Jis gavo priepuolį ir buvo paraližuota jo viena kūno pusė. Linkime šiam veikliam posto nariui galimai greičiau pasveikti!

Edvardas Šulaitis

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą, prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linus Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

Lietuvių fondo Paramos prašymų anketos, kaip ir kasmet, bus priimamos iki balandžio 15 dienos. Anketas galite rasti apsilankę LF in-

terneto svetainėje www.lithfund.org Lietuvių fondo adresas: **14911 127th Street, Lemont, IL 60439, tel. 630-257-1616.**

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:00-9:30 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire haul!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

Labai laukiam

NAUJŲ DIRVOS SKAITYTOJŲ

Visi išeivijos lietuviškieji laikraščiai susirūpinę, kad metai iš metų prenumeratorių skaičius mažėja. Vyresnieji pamažu išmiršta, akių ir kitų sunkių ligų kankinami nebegali skaityti, o jaunieji, kad ir labai raginami, nuo lietuviško laikraščio tolsta.

Sunkiau ir sunkiau su naujų, pajėgių bendradarbių telkimu. Sunkiau ir su redaktorinio darbo mokančių suradimu.

Lietuviškieji laikraščiai vien iš prenumeratos mokesčių išsiversti negali. Skelbimų, kurie išlaiko šio krašto angliškuosius laikraščius, tautybių leidiniai mažiau begauna. *Dirvai* tik nuolatinių skaitytojų siunčiamos aukos padeda galą su galu sudurti ir laukti kas bus kitais metais.

Vilties Draugijos valdyba – *Dirvos* leidėjai visas tas bėdas apsvarsčiusi nutarė, nuo dabar iki 2006 m. rugpjūčio 21 d. praveisti naujų skaitytojų telkimo vajú.

Nauji skaitytojai, kurie patys užsisakys ar artimieji jiems užsakys, už *Dirvą* metams (JAV ir Kanadoj) moka tik 40.00 dol.

Mieli, ilgamečiai *Dirvos* skaitytojai, rėmėjai ir lietuviškos spaudos mylėtojai, talkinkite mums. Užprenumeruokite *Dirvą* savo artimiesiems ne tik čia, Amerikoje, bet ir Lietuvoje ar kur kitur gyvenantiems oro paštu 115.00 dol.

Jei žinote asmenų, Jūsų kaimynystėje ar ir toliau gyvenančių (JAV ar Kanadoje), kurie *Dirvos* neskaito, atsiųskite jų adresus. Mes jiems pabandysime *Dirvą* kuri laiką siųsti nemokamai, kad jie pilnai su laikraščiu susipažintų ir jį pamėgtų.

Taip, bendromis jėgomis, per ilgesnį laiką, gal sutelksime kelis šimtus naujų *Dirvos* skaitytojų ir tuo žymiai palengvinsime *Dirvos* tolimesnį leidimą. Padėkite mums tą *Dirvos* stiprinimą atlikti be dejavimų ir verkimo, o su geros pagalbos draugiška talka.

Čia, šio pranešimo pabaigoje, spausdiname atkarpą, kurią lengva iškirpti, užpildyti ir mums atsiųsti.

Dirvos leidėjai

Pavardė ir vardas .....

Nr. ir gatvė .....

Miestas..... Valstybė ..... Zip .....

Tel. numeris .....

Jei siūlote Dirvą siųsti susipažinimui, įrašykite siūlomojo adresą:

Pavardė ir vardas .....

Nr. ir gatvė .....

Miestas..... Valstybė ..... Zip .....

DIRVAI AUKOJO

I.Vileniškis, Wayland, MA .. 100
M.Aidis, Bethesda, MD 25
S.Milašius, Tonawanda, NY .. 25
G.Sabataitis, Parma, OH 25
J.Šulaitis, St. Pete., FL 25
E.Bartkus, Beverly Shores, IN. 20
R.Kubilius, Evanston, IL 20
B.Taoras, St.Pete., FL 20
T.Česnaitis, Hondo, TX 15
J.Kleinaitis, Germantown, TN 15
J.Velička, Lakewood, OH 15
R.Janušauskas, Clev., OH 10
I.Kučiauskas, Catonsville, MD.10
J.Mikaila, Putnam, CT 10
Z.Jurgelaitis, Euclid, OH 5
P.Matekūnas, Richmond, NY .. 5

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame*

A. † A. KAZIMIERAS BARĖNAS

Iš Londono gauta žinia, kad ten kovo 17 d. po sunkios ligos mirė rašytojas Kazimieras Barėnas, žymus Didžiosios Britanijos lietuvių kultūrininkas.

Jis buvo gimęs 1907 m. gruodžio 30 d. Pumpėnų valsčiuje, Stanionių kaime, Panevėžio apskrityje. 1929 m. baigė Panevėžio gimnaziją, o 1933 m. baigė Vytauto Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. Nepriklausomoje Lietuvoje savo raštais bendradarbiavo laikraščiuose, žurnaluose. Nuo komunistinės okupacijos pasitraukė iš Lietuvos į Vakarų. Vokietijoje redagavo laikraščius, Anglijoje suorganizavo lietuvių laikraščius ir juose daug rašė, ypač *Britanijos lietuvyje*, *Santarvėje* ir kitoje spaudoje, pasirašydamas daugiausia K. Barėnu. Išvertė nemaža veikalų. Britanijoje išleido savo 2 novelių rinkinius. Manchesteryje suorganizavo Didžiosios Britanijos Lietuvių sąjungos skyrių. Daug metų gyveno Londone ir buvo aktyvus lietuvių tautinės veiklos žadintojas. Bendradarbiavo ir *Dirvos* savaitraštyje. Redagavo *Europos lietuvių*, vadovavo Nidos knygų klubui.

Kazimiero Barėno laido tu vės įvyko kovo 24 d. Londono priemiestyje Greenford.

SPORTO ŽINIOS

Amerikos lietuvių krepšinio turnyro “Ambasadoriaus taurė 2006” laimėtojai Čikagos “Žalgiris” su LR ambasoriumi JAV Vygaudu Ušacku.

LR ambasados nuotr.

ČIKAGOS "ŽALGIRIS" LAIMĖJO KETVIRTĄJĄ AMERIKOS LIETUVIŲ KREPŠINIO TURNYRĄ

Čikagos "Žalgiris" kovo 18 d., Amerikos katalikiško universiteto sporto rūmuose, Vašingtone, JAV, laimėjo ketvirtąjį Amerikos lietuvių vyrų krepšinio turnyrą Lietuvos Respublikos ambasadoriaus JAV taurei laimėti, finale rezultatu 61:45 įveikęs "Jungtinių pajėgų" komandą, sudarytą iš įvairiose JAV valstijose gyvenančių lietuvių.

Trečiąją vietą iškovojo Long Island "Žvaigždės," įveikusi Los Angeles "Bangą" 36:25.

B lygos turnyrą laimėjo New York LAK ("Lietuvių atleto klubas") komanda finale 52:32 įveikusi New Jersey "Statybą." B lygoje trečiąją vietą užėmė Connecticut "Ažuolai", kurie rezultatu 38:30 įveikė New Jersey "Liepsną."

Naudingiausiu turnyro žaidėju buvo pripažintas Čikagos "Žalgirio" atstovas Audrius Vasiliauskas. Rezultatyviausiu žaidėju tapo "Jungtinių pajėgų" atstovas Vitalis Pancevas.

Šių metų "Ambasadoriaus taurės 2006" krepšinio turnyre

dalyvavo 18 komandų: Amerikos lietuvių komandos iš 12 JAV valstijų, o taip pat jungtinė JAV Valstybės ir Gynybos departamentų komanda. Pirmą kartą į turnyrą atvyko lietuvių komanda iš Kalifornijos valstijos - Los Angeles "Banga."

Po finalinių rungtynių Amerikos katalikiškajame universitete įvyko priėmimas, skirtas Kovo 11-osios 16-osioms metinėms. "Šių metų ketvirtasis "Ambasadoriaus taurės" turnyras skirtas ypatingai progai - šešioliktosioms Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo metinėms paminėti. Galima tik didžiuotis, kad skirtingai nei prieš keliolika metų, šiandien turime laisvą, demokratines vertybes puoselėjančią Lietuvą, kuriai reikia visuose pasaulio kraštuose gyvenančių lietuvių ir Lietuvos draugų paramos ir patirties toliau sėkmingai įsitvirtinant tarptautinėje bendruomenėje, kuriant konkurentabilią ekonomiką, bei stiprią, atvirą ir atsakingą pilietinę visuomenę," priėmimo metu kalbėjo ambasadoriaus V.Ušackas.

Kovo 11-osios progai skir-

to priėmimo metu invokaciją pasakė kunigas Vaidotas Labašauskas, Amerikos lietuvių jaunimas bei svečiai susipažino su paroda "15 metų Lietuvos Nepriklausomybei," dar kartą priminusia nelengvą Lietuvos kelią į Nepriklausomybę, bei šalies integraciją į ES ir NATO. Vakaro metu koncertavo kaimo muzikos dainius Virgis Stakėnas.

Kasmetinį krepšinio turnyrą "Ambasadoriaus taurei" laimėti rėmė ir dovanas įteikė "Švyturio" ir "Kalnapilio" alaus daryklų platintojai JAV, kompanijos "Hughes", "Doleris", "B&B Duplicators, Inc.", "Raguolis", kelionių agentūra "Viva Baltica", laikraštis "Amerikos lietuvis" JAV LB Vašingtono skyrius.

LR ambasada JAV

Š. AMERIKOS LIETUVIŲ ŠACHMATŲ PIRMENYBĖS

Š.m. Š. Amerikos lietuvių šachmatų pirmenybes vykdė Čikagos ASK "Lituanica", gegužės 20-21 dienomis, Pasaulio lietuvių centre, 14911, 127-th Street, Lemont, IL 60439. Technišką varžybų pravedimą atlieka ŠALFAS-sgos šachmatų sekcija. Šios varžybos yra dalis 56-jų Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynių, vykstančių tą patį savaitgalį Čikagoje.

Bus žaidžiama šveicarų sistema. Tūrų skaičius, laiko riba ir kiti techniški dalykai bus nuspręsta po išankstinės dalyvių registracijos (gegužės 13 d.), atsižvelgiant į žaidėjų skaičių ir pageidavimus.

Pirmas turas prasidės gegužės 20 d., šeštadienį, 10:00 val. ryto. Registracija – nuo 9:00 val. r. Kitų tūrų tvarka bus nustatyta po išankstinės registracijos, ar vietoje.

Dalyvauti kviečiami visi lietuvių kilmės žaidėjai. Priklausomybė ŠALFAS-sgos priva-loma. Moterys ir mergaitės mielai kviečiamos. Jauniai ir jaunės, jaunesni 18 m. bus

atžymėti.

Laimėtojai teks dr. Algirdo Nasvyčio Pereinamoji taurė, įsteigta 1982 m. 2004 metų laimėtojas – Kęstutis Dvareckas (Clevelando "Žaibas"). Pirmų 3-jų vietų laimėtojai bus apdovanoti ŠALFAS-sgos metinių žaidynių medaliais. Numatoma ir piniginės premijos už 3 vietas.

Išankstinė registracija – iki gegužės 13 d. imtinai, pas turnyro vadovą, adresu: Paulius Majauskas, 5445 Lee Ave., Downers Grove, IL 60515. Tel: 630-769-1010; E-mail: Pmajauskas@gmail.com Taip pat sekite ASK Lituanicos tinklalapyje:

www.lituanica.org

Papildomai – Vytautas Nasvytis, ŠALFAS-sgos šachmatų vadovas, tel. 216-631-0210.

Galutinė registracija bus priimama vietoje, varžybų dieną. Pilnesnė informacija pranešama sporto klubams ir pavieniams šachmatininkams.

ŠALFAS šachmatų sekcija

ŠALFAS Centro valdyba

V. ČMILYTEI – PASAULIO ČEMPIONATO BRONZA

Viktorijai Čmilytei nepavyko patekti į pasaulio šachmatų pirmenybių finalą.

Rusijoje vykusią varžybų pusfinalyje Lietuvos atstovė po taikios pirmosios partijos, antrojoje pralaimėjo rusei Alisai Galiamovai. Pusfinalio seriją V. Čmilytė pralaimėjo 1,5–0,5. V. Čmilytei ir Svetlanai Matvejevai buvo įteikti pasaulio čempionato bronzos medaliai. Kad patektų į pusfinalį Pasaulio moterų šachmatų čempionate, Viktorija Čmilytė nugalėjo Gruzijos

atstovę Mają Čiburdanidzę. Po dviejų pirmųjų ketvirtfinalių partijų su ja, rezultatas buvo lygus, kadangi žaidėjos apsikeitė pergalėmis. Viskas sprendėsi greitosiose šachmatų partijose, kur sėkmė lydėjo V. Čmilytę. Ji varžovę nugalėjo 3:1. Taigi V. Čmilytė atsirevanšavo varžovei už nesėkmę. Tada, 2004 metų planetos čempionate Elistoje (Rusija) V.Čmilytė ketvirtfinalyje M. Čiburdanidzei pralaimėjo po papildomų partijų.

LRT

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koptylis erdvi, vėsinama,
telldanti jaukų atmosferą rūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS

KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)